

REGULAMIN  
Dumy Państwowej  
Zgromadzenia Federalnego -  
parlamentu  
Federacji Rosyjskiej

Przyjęty uchwałą Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej z 25 marca 1994 roku No 80 - I DP (z uzupełnieniami wprowadzonymi uchwałami Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej z 25 kwietnia 1994 roku No 92 - I DP i No 93 -I DP)

**REGULAMIN  
DUMY PAŃSTWOWEJ  
ZGROMADZENIA FEDERALNEGO -  
PARLAMENTU FEDERACJI ROSYJSKIEJ**

CZĘŚĆ I

**STRUKTURA WEWNĘTRZNA I ORGANY  
DUMY PAŃSTWOWEJ**

*Rozdział 1*

**Przepisy ogólne**

**Artykuł 1.** Duma Państwowa jest izbą Zgromadzenia Federalnego - parlamentu Federacji Rosyjskiej.  
Duma Państwowa samodzielnie rozstrzyga kwestie pozostające w jej kompetencji, zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej.

**Artykuł 2.** Duma Państwowa składa się z 450 deputowanych.

**Artykuł 3.** Deputowany do Dumy Państwowej nie może być jednocześnie deputowanym (członkiem) Rady Federacji, a także być deputowanym do innych przedstawicielskich organów władzy państwowej oraz organów samorządu lokalnego.

Deputowani do Dumy Państwowej są zawodowymi stałymi parlamentarzystami i nie mogą piastować stanowisk państwowych, ani też uprawiać innego rodzaju płatnej działalności, z wyjątkiem dydaktycznej, naukowej oraz innej działalności twórczej.

**Artykuł 4.** Działalność Dumy Państwowej opiera się na zasadach pluralizmu politycznego i wielopartyjności, nieskrępowanego, zbiorowego omawiania i rozstrzygania zagadnień. W przypadkach przewidzianych przez niniejszy Regulamin izba ma prawo przeprowadzać posiedzenia przy drzwiach zamkniętych.

Tryb działalności Dumy Państwowej określają Konstytucja Federacji Rosyjskiej, federalne ustawy konstytucyjne, ustawy federalne oraz niniejszy Regulamin.

**Artykuł 5.** W celu prowadzenia wspólnej działalności i prezentowania jednolitego stanowiska w kwestiach rozpatrywanych przez Dumę Państwową, deputowani do Dumy Państwowej tworzą ugrupowania - frakcje i grupy deputowanych.

**Artykuł 6.** Nieskrępowaną i efektywną realizację praw i obowiązków deputowanego do Dumy Państwowej gwarantują Konstytucja Federacji Rosyjskiej, federalne ustawy konstytucyjne, Federalna ustawa o statusie deputowanego do Rady Federacji i statusie deputowanego do Dumy Państwowej, a także inne ustawy federalne oraz niniejszy Regulamin.

**Artykuł 7.** Deputowany do Dumy Państwowej może zostać pozbawiony immunitetu na wniosek Prokuratora Generalnego Federacji Rosyjskiej na podstawie orzeczenia Komisji Mandatowej Dumy Państwowej uchwałą Dumy Państwowej, o ile za tą uchwałą głosowało dwie trzecie ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

## *Rozdział 2*

### **Przewodniczący Dumy Państwowej. Pierwszy zastępca Przewodniczącego Dumy Państwowej. Zastępcy Przewodniczącego Dumy Państwowej**

**Artykuł 8.** Przewodniczący Dumy Państwowej, Pierwszy zastępca Przewodniczącego Dumy Państwowej oraz zastępcy Przewodniczącego Dumy Państwowej wybierani są spośród deputowanych do Dumy Państwowej w głosowaniu tajnym z wykorzystaniem kart do głosowania. Duma Państwowa może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu głosowania jawnego.

Przewodniczący Dumy Państwowej, Pierwszy zastępca i zastępcy Przewodniczącego Dumy Państwowej nie mogą reprezentować jednej i tej samej frakcji, grupy parlamentarnej.

Kandydatów na Przewodniczącego Dumy Państwowej mają prawo wysuwać frakcje, grupy deputowanych oraz deputowani.

W toku debaty, która obejmuje wszystkich kandydatów na stanowisko Przewodniczącego Dumy Państwowej, jacy wyrazili zgodę na kandydowanie, kandydaci ci zabierają głos na posiedzeniu izby i odpowiadają na pytania deputowanych. Każda frakcja i grupa deputowanych ma prawo wypowiedzieć się za lub przeciw kandydaturze, po czym debata zostaje zakończona.

**Artykuł 9.** Na liście wyborczej umieszcza się wszystkich kandydatów wysuniętych na stanowisko Przewodniczącego Dumy Państwowej, z wyjątkiem osób, które same wycofały swoją kandydaturę. Samorezygnacja z kandydowania przyjmowana jest bez głosowania.

Kandydat zostaje wybrany, jeśli w rezultacie głosowania otrzymał ponad połowę głosów wybranych deputowanych do Dumy Państwowej.

W przypadku, jeśli na stanowisko Przewodniczącego Dumy Państwowej wysunięto więcej niż dwie kandydatury, a żadna z nich nie uzyskała wymaganej do wyboru liczby głosów, przeprowadza się drugą turę głosowania w stosunku do tych dwóch kandydatur, które uzyskały największą liczbę głosów. Przy tym każdy deputowany do Dumy Państwowej może głosować tylko na jedną kandydaturę.

Za wybranego na stanowisko Przewodniczącego Dumy Państwowej w drugiej turze głosowania uważa się kandydata, który uzyskał większość głosów deputowanych wybranych do Dumy Państwowej.

Jeśli w drugiej turze głosowania żaden z dwóch kandydatów nie uzyskał większości głosów wybranych deputowanych do Dumy Państwowej, Duma Państwowa dokonuje wyboru Pierwszego zastępcy Przewodniczącego Dumy Państwowej oraz zastępców Przewodniczącego Dumy Państwowej.

Po dokonaniu wyboru przynajmniej jednego z zastępców Przewodniczącego Dumy Państwowej Duma Państwowa powraca do wyboru Przewodniczącego Dumy Państwowej. Przy tym cała procedura wyboru Przewodniczącego Dumy Państwowej zostaje powtórzona począwszy od wysunięcia kandydatów.

Wybór Przewodniczącego Dumy Państwowej zostaje formalnie usankcjonowany w drodze uchwały izby.

**Artykuł 10.** Duma Państwowa określa, jaką liczbę zastępców Przewodniczącego Dumy Państwowej należy wybrać. Kandydaty na stanowiska zastępców Przewodniczącego Dumy Państwowej mogą wysuwać frakcje, grupy deputowanych i deputowani. Kandydaci, którzy nie zgłosili rezygnacji, umieszczani są na kartach do głosowania tajnego.

Kandydatom, którzy znaleźli się na liście do głosowania, udziela się głos na posiedzeniu izby w celu wygłoszenia przemówienia i udzielenia odpowiedzi na pytania.

Kandydaty zgłoszone na stanowiska zastępców Przewodniczącego Dumy Państwowej mogą zostać wstępnie rozpatrzone przez Radę Dumy Państwowej w celu zatwierdzenia listy kandydatów. W takim przypadku Duma Państwowa może przeprowadzić głosowanie jawne w odniesieniu do całości listy.

Za wybranych na stanowiska zastępców przewodniczącego Dumy Państwowej uważani są kandydaci, którzy uzyskali większość głosów wybranych deputowanych do Dumy Państwowej. W przypadku głosowania w odniesieniu do całości listy za wybranych uważani są wszyscy kandydaci, jacy znaleźli się na liście, o ile głosowała na nią większość wybranych deputowanych do Dumy Państwowej.

Wybór Pierwszego zastępcy Przewodniczącego Dumy Państwowej, a także zastępców Przewodniczącego Dumy Państwowej zostaje formalnie usankcjonowany w drodze uchwał izby

**Artykuł 11.** Przewodniczący Dumy Państwowej:

- przewodniczy posiedzeniom izby;
- sprawuje nadzór nad przestrzeganiem wewnętrznego porządku izby zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu przez niniejszy Regulamin;
- organizuje pracę Rady Dumy Państwowej;
- powołuje na stanowisko i odwołuje ze stanowiska Kierownika Aparatu Dumy Państwowej w uzgodnieniu z Radą Dumy Państwowej i na wniosek Komitetu Dumy Państwowej ds. Organizacji Pracy Dumy Państwowej;
- reprezentuje izbę w stosunkach wzajemnych z Prezydentem Federacji Rosyjskiej, Radą Federacji, Rządem Federacji Rosyjskiej, podmiotami Federacji Rosyjskiej, Sądem Konstytucyjnym Federacji Rosyjskiej, Sądem Najwyższym Federacji Rosyjskiej, Najwyższym Sądem Arbitrażowym Federacji Rosyjskiej, Prokuraturą Generalną Federacji Rosyjskiej, organizacjami społecznymi, jak również z parlamentami innych państw oraz w międzynarodowych organizacjach parlamentarnych;
- uczestniczy w procedurach pojednawczych, z jakich korzysta Prezydent Federacji Rosyjskiej zgodnie z częścią 1 artykułu 85 Konstytucji Federacji Rosyjskiej w celu rozstrzygnięcia sporów między organami władzy państwowej Federacji Rosyjskiej a organami władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej, jak również między organami władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej;
- wydaje rozporządzenia w kwestiach leżących w jego kompetencjach;

Duma Państwowa może uchylić każde rozporządzenie Przewodniczącego Dumy Państwowej;

- Przewodniczący Dumy Państwowej ma prawo wedle własnego uznania umieszczać w porządku dziennym posiedzenia Dumy Państwowej kwestie:

- wyboru na wakujące stanowisko zastępcy Przewodniczącego Dumy Państwowej;
- obsady wakujących miejsc w komitetach i komisjach Dumy Państwowej.

Przewodniczący Dumy Państwowej przedstawia Dumie Państwowej sprawozdania z działalności izby w minionej sesji, jak również projekt programu jej działań ustawodawczych w toku kolejnej sesji.

Sprawozdania Przewodniczącego Dumy Państwowej omawiane są na posiedzeniu Dumy Państwowej. Duma Państwowa może podejmować uchwały stosownie do rezultatów tej dyskusji.

**Artykuł 12.** Zastępcy Przewodniczącego Dumy Państwowej na polecenie Przewodniczącego Dumy Państwowej przewodniczą posiedzeniom izby, zastępują Przewodniczącego Dumy Państwowej w czasie jego nieobecności, a także rozstrzygają inne kwestie związane z wewnętrznym porządkiem działalności izby zgodnie z podziałem obowiązków między nimi oraz w zgodzie z niniejszym Regulaminem.

### *Rozdział 3*

#### **Rada Dumy Państwowej**

**Artykuł 13.** Radę Dumy Państwowej powołuje się w celu wstępnego przygotowania rozwiązań organizacyjnych dotyczących działalności izby.

W skład Rady Dumy Państwowej wchodzi Przewodniczący Dumy Państwowej oraz przywódcy frakcji i grup deputowanych. W pracach Rady uczestniczą z prawem głosu doradczego zastępcy Przewodniczącego Dumy Państwowej oraz przewodniczący komitetów Dumy Państwowej. W czasie nieobecności przywódców frakcji, grup deputowanych i przewodniczących komitetów na ich polecenie w posiedzeniu Rady Dumy Państwowej uczestniczą ich przedstawiciele.

Posiedzeniom Rady Dumy Państwowej przewodniczą Przewodniczący Dumy Państwowej lub kolejno jego zastępcy.

W posiedzeniach Rady Dumy Państwowej mają prawo uczestniczyć:

- pełnomocny przedstawiciel Prezydenta Federacji Rosyjskiej;
- przedstawiciele Rządu Federacji Rosyjskiej;
- przedstawiciele podmiotów uprawnionych do inicjatywy ustawodawczej, o ile na posiedzeniu rozpatrywana jest kwestia

wniesionych przez nie projektów ustaw.

Deputowany do Dumy Państwowej ma prawo uczestniczyć w posiedzeniu Rady Dumy Państwowej.

**Artykuł 14.** Rada Dumy Państwowej:

- opracowuje projekt ogólnego programu działania Dumy Państwowej na kolejną sesję;
- ustala kalendarz debat na kolejny miesiąc;
- zwołuje na wniosek Prezydenta Federacji Rosyjskiej lub na żądanie ugrupowania deputowanych, które uzyskało poparcie co najmniej jednej piątej ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej, lub na wniosek Rządu Federacji Rosyjskiej

nadzwyczajne posiedzenia izby;

- kieruje do rozpatrzenia przez komitety izby projekty ustaw wniesione do Dumy Państwowej przez podmioty uprawnione do inicjatywy ustawodawczej;

- podejmuje decyzję o zwróceniu podmiotom uprawnionym do inicjatywy ustawodawczej projektów ustaw wniesionych do Dumy Państwowej, o ile nie zostają spełnione warunki niniejszego Regulaminu odnośnie wnoszonych projektów ustaw;

- podejmuje decyzję o przeprowadzeniu przesłuchań parlamentarnych;

- zatwierdza podział obowiązków między zastępcami Przewodniczącego Dumy Państwowej;

- rozstrzyga inne kwestie związane z organizacją pracy Dumy Państwowej zgodnie z niniejszym Regulaminem.

Decyzje Rady Dumy Państwowej zostają przedstawione w postaci protokołów, podpisywanych przez Przewodniczącego Dumy Państwowej.

Duma Państwowa może uchylić decyzję Rady Dumy Państwowej.

**Artykuł 15.** O wszystkich decyzjach Rady Dumy Państwowej Przewodniczący Dumy Państwowej informuje deputowanych do Dumy Państwowej na najbliższym posiedzeniu izby. Rada Dumy Państwowej przesyła swoje uchwały, dokumenty, materiały, a także inne informacje deputowanym do Dumy Państwowej, ugrupowaniom deputowanych oraz komitetom izby.

#### *Rozdział 4*

### **Komitety i komisje Dumy Państwowej**

**Artykuł 16.** Zgodnie z częścią 3 artykułu 101 Konstytucji Federacji Rosyjskiej Duma Państwowa powołuje spośród deputowanych izby komitety i komisje.

Komitety Dumy Państwowej w kwestiach należących do ich kompetencji:

- przygotowują i wstępnie rozpatrują projekty ustaw;

- organizują przeprowadzane przez Dumę Państwową przesłuchania parlamentarne;

- kontrolują realizację ustawodawstwa;

- formułują opinie i wnioski odnośnie stosownych rozdziałów projektu budżetu federalnego;

- rozstrzygają kwestie związane z organizacją własnej działalności.

Duma Państwowa może powoływać komisje, których działalność ogranicza się do określonych ram czasowych lub wykonania konkretnego zadania.

Grupie deputowanych tworzących komitet Dumy Państwowej przysługuje inicjatywa ustawodawcza.

**Artykuł 17.** Duma Państwowa powołuje następujące komitety:

- Komitet Dumy Państwowej ds. Ustawodawstwa i Reformy Sądowniczo-Prawnej;

- Komitet Dumy Państwowej ds. Pracy i Pomocy Socjalnej;

- Komitet Dumy Państwowej ds. Ochrony Zdrowia;

- Komitet Dumy Państwowej ds. Ekologii;

- Komitet Dumy Państwowej ds. Oświaty, Kultury i Nauki;

- Komitet Dumy Państwowej ds. Kobiet, Rodziny i Młodzieży;

- Komitet Dumy Państwowej ds. Budżetu, Podatków, Bankowości i Finansów;

- Komitet Dumy Państwowej ds. Polityki Gospodarczej;

- Komitet Dumy Państwowej ds. Stosunków Własnościowych, Prywatyzacji i Działalności Gospodarczej;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Zagadnień Agrarnych;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Przemysłu, Budownictwa, Komunikacji i Energetyki;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Zasobów Naturalnych i Eksploatacji Przyrody;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Obronności;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Bezpieczeństwa;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Międzynarodowych;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Wspólnoty Niepodległych Państw i Łączności z Rodakami;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Narodowościowych;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Federacji i Polityki Regionalnej;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Samorządu Lokalnego;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Organizacji Społecznych i Wspólnot Religijnych;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Organizacji Pracy Dumy Państwowej;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Polityki Informacyjnej i Łączności;
- Komitet Dumy Państwowej ds. Geopolityki;

W razie konieczności mogą być powoływane także inne komitety. Decyzja o powołaniu komitetu Dumy Państwowej zapada w formie uchwały izby.

Komitety Dumy Państwowej powoływane są na okres pełnomocnictwa Dumy Państwowej danej kadencji.

Ustawę o komitecie Dumy Państwowej zatwierdza uchwała izby.

**Artykuł 18.** Duma Państwowa tworzy komitety i komisje z reguły na zasadzie proporcjonalnej reprezentacji poszczególnych ugrupowań deputowanych. Liczebność każdego komitetu i każdej komisji określa Duma Państwowa, z reguły jednak nie mogą one liczyć mniej niż 12 i więcej niż 35 deputowanych.

Komitet może powoływać podkomitety stosownie do głównych kierunków swojej działalności.

**Artykuł 19.** Przewodniczących komitetów i komisji oraz ich zastępców wybiera izba w trybie przewidzianym w przypadku wyboru zastępców Przewodniczącego Dumy Państwowej w artykule 10 niniejszego Regulaminu.

Przewodniczących i zastępców przewodniczących komitetów i komisji wybiera izba większością głosów wybranych deputowanych do Dumy Państwowej na wniosek frakcji i grup deputowanych. Głosowanie może być przeprowadzone na wspólną listę kandydatów. Wybór zostaje usankcjonowany uchwałą izby.

Skład komitetu, komisji zatwierdza Duma Państwowa większością głosów wybranych deputowanych do Dumy Państwowej, zgodnie z listą uzgodnioną uprzednio z frakcjami i grupami deputowanych. Decyzja o zatwierdzeniu składu komitetu, komisji zapada w formie uchwały Dumy Państwowej. Zmian w składzie komitetu, komisji dokonuje się na mocy uchwały Dumy Państwowej za uprzednią zgodą odpowiednich ugrupowań deputowanych.

W skład komitetów, komisji nie mogą być wybrani Przewodniczący Dumy Państwowej i jego zastępcy.

**Artykuł 20.** Każdy deputowany do Dumy Państwowej, z wyjątkiem Przewodniczącego Dumy Państwowej, jego zastępców, przywódców ugrupowań deputowanych oraz deputowanych do Dumy Państwowej będących członkami Rządu Federacji Rosyjskiej, obowiązany jest być członkiem jednego z komitetów Dumy Państwowej.

Deputowany do Dumy Państwowej może być członkiem tylko jednego z jej komitetów.

**Artykuł 21.** Posiedzenie komitetu, komisji Dumy Państwowej jest prawomocne jeśli uczestniczy w nim ponad połowa ogólnej liczby członków komitetu, komisji.

Posiedzenie prowadzi przewodniczący komitetu, komisji lub jego zastępca.

Posiedzenia komitetu, komisji zwołuje się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż dwa razy w miesiącu.

Nadzwyczajne posiedzenie komitetu, komisji zwołuje przewodniczący komitetu, komisji z własnej inicjatywy lub na polecenie Przewodniczącego Dumy Państwowej, Rady Dumy Państwowej, na żądanie ugrupowania deputowanych lub co najmniej jednej czwartej ogólnej liczby członków komitetu, komisji.

O posiedzeniu komitetu, komisji jego przewodniczący powiadamia na co najmniej dwie doby wcześniej członków tego komitetu, komisji, a także zawczasu informuje innych uczestników posiedzenia. Niezbędne informacje przeznaczone dla deputowanych do Dumy Państwowej umieszcza się na tablicy ogłoszeń izby.

Deputowany do Dumy Państwowej obowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniach tego komitetu, komisji, których jest członkiem.

O tym, iż z ważnej przyczyny nie może uczestniczyć w posiedzeniu komitetu, komisji deputowany do Dumy Państwowej zawczasu informuje przewodniczącego komitetu, komisji.

Uchwała komitetu, komisji zapada większością głosów ogólnej liczby członków komitetu, komisji, obecnych na posiedzeniu. Protokoły posiedzeń podpisuje przewodniczący.

**Artykuł 22.** Komitety, komisje Dumy Państwowej mają prawo zgłaszać na posiedzeniu Rady Dumy Państwowej propozycje odnośnie porządku dziennego posiedzenia Dumy Państwowej.

Przedstawiciel komitetu, komisji ma prawo wygłaszać na posiedzeniach izby oraz posiedzeniach innych komitetów i komisji Dumy Państwowej referaty i koreferaty dotyczące kwestii pozostających w kompetencji reprezentowanego przezeń komitetu, komisji.

**Artykuł 23.** W posiedzeniu komitetu, komisji Dumy Państwowej mogą brać udział z prawem głosu doradczego deputowani do Dumy Państwowej, nie wchodzący w ich skład.

Na posiedzeniu komitetu, komisji mają prawo być obecni pełnomocny przedstawiciel Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym, przedstawiciele Rządu Federacji Rosyjskiej, a także przedstawiciele podmiotów uprawnionych do inicjatywy ustawodawczej, których projekty ustaw rozpatrywane są na posiedzeniu komitetu, komisji.

Na posiedzenie komitetu, komisji mogą zostać zaproszeni eksperci, a także przedstawiciele zainteresowanych organów państwowych i organizacji społecznych oraz środków masowego przekazu.

Komitety, komisje mają prawo zwoływać wspólne posiedzenia.

**Artykuł 24.** W celu opracowania poszczególnych zagadnień i przygotowania przesłuchań parlamentarnych komitet, komisja Dumy Państwowej może powoływać grupy robocze spośród członków tegoż komitetu, komisji, a także innych deputowanych do Dumy Państwowej, przedstawicieli ministerstw i resortów oraz innych organów państwowych i organizacji społecznych, placówek naukowych, jak również specjalistów.

Komitet, komisja ma prawo angażować do swych prac ekspertów, a także zlecać wykonanie niezależnej ekspertyzy projektów ustaw.



**Artykuł 25.** Działalność komitetu, komisji Dumy Państwowej opiera się na zasadach pluralizmu politycznego, swobody wypowiedzi i jawności. Na posiedzenia komitetu, komisji mogą być zapraszani przedstawiciele środków masowego przekazu.

**Artykuł 26.** Komitety i komisje izby mają prawo zwracać się o udostępnienie im dokumentów i materiałów niezbędnych do ich działalności, a także zapraszać na swoje posiedzenia osoby piastujące stanowiska w organach władzy państwowej, organizacjach społecznych, przedsiębiorstwach, urzędach i instytucjach.

Organy władzy państwowej, organizacje społeczne, przedsiębiorstwa, urzędy i instytucje oraz osoby piastujące w nich stanowiska obowiązane są w terminie dziesięciodniowym dostarczać komitetom i komisjom Dumy Państwowej żądane przez nie dokumenty i materiały.

**Artykuł 27.** Komisje Dumy Państwowej tworzone są spośród członków komitetów izby.

Duma Państwowa powołuje komisje Dumy Państwowej:

- mandatową;
- do sprawdzania określonych informacji o wydarzeniach i osobach urzędowych;
- do obliczania wyników tajnego głosowania;
- do wydania orzeczenia przewidzianego w części 2 artykułu 93 Konstytucji Federacji Rosyjskiej;
- jak również inne.

Zadania komisji, okres jej działalności, a także jej uprawnienia i skład określa uchwała izby.

Komisja mandatowa Dumy Państwowej powoływana jest na czas trwania pełnomocnictw Dumy Państwowej danej kadencji i ma status komitetu Dumy Państwowej.

## *Rozdział 5*

### **Ugrupowania parlamentarne: frakcje i grupy deputowanych**

**Artykuł 28.** Ugrupowanie deputowanych w Dumie Państwowej, utworzone na bazie ugrupowania wyborczego, jakie weszło do Dumy Państwowej z ogólnofederalnego okręgu wyborczego i jednomandatowych okręgów wyborczych, nosi nazwę frakcji i podlega rejestracji.

Deputowani, którzy nie weszli w skład frakcji, mają prawo utworzyć grupy deputowanych. Rejestracji podlegają grupy deputowanych liczące co najmniej 35 deputowanych do Dumy Państwowej.

Frakcje i grupy deputowanych są równouprawnione.

Ugrupowania deputowanych do Dumy Państwowej, nie zarejestrowane zgodnie z niniejszym Regulaminem, nie mają praw przysługujących frakcji lub grupie deputowanych.

Deputowani do Dumy Państwowej, którzy nie weszli w skład żadnego z ugrupowań deputowanych w momencie ich rejestracji, nadal mogą wejść w skład dowolnego spośród nich za zgodą jego członków.

Deputowany do Dumy Państwowej ma prawo należeć tylko do jednego ugrupowania deputowanych.

Ugrupowania deputowanych samodzielnie organizują swoją działalność wewnętrzną.

**Artykuł 29.** W celu zarejestrowania ugrupowania deputowanych, do Tymczasowego Sekretariatu Dumy Państwowej kieruje się pisemną informacją o utworzeniu frakcji lub grupy deputowanych, jej celach, składzie, a także osobach, upoważnionych do występowania w imieniu frakcji lub grupy deputowanych oraz reprezentowania jej na posiedzeniach izby, w organach państwowych i organizacjach społecznych.

Tymczasowy Sekretariat Dumy Państwowej udziela izbie oraz środkom masowego przekazu informacji o składzie frakcji i grup deputowanych.

Ugrupowania deputowanych informują Przewodniczącego Dumy Państwowej i Radę Dumy Państwowej o swoich decyzjach.

Po wygaśnięciu pełnomocnictw Tymczasowego Sekretariatu Dumy Państwowej rejestracji ugrupowań deputowanych dokonuje Komitet Dumy Państwowej ds. Organizacji Pracy Dumy Państwowej.

## CZEŚĆ II

### OGÓLNY TRYB PRACY DUMY PAŃSTWOWEJ

#### *Rozdział 6*

#### **Inauguracja działalności Dumy Państwowej. Tryb przeprowadzania posiedzeń Dumy Państwowej**

**Artykuł 30.** Duma Państwowa zbiera się na pierwsze posiedzenie trzydziestego dnia od chwili jej wybrania. Prezydent Federacji Rosyjskiej może zwołać posiedzenie Dumy Państwowej przed tym terminem.

Pierwsze posiedzenie Dumy Państwowej otwiera najstarszy wiekiem deputowany do Dumy Państwowej. Następnie, aż do chwili wybrania Przewodniczącego Dumy Państwowej lub zastępcy przewodniczącego Dumy Państwowej, posiedzeniom Dumy Państwowej przewodniczą kolejno przedstawiciele wszystkich ugrupowań wyborczych.

**Artykuł 31.** Na pierwszym posiedzeniu Dumy Państwowej przewodniczący komunikuje izbie nazwiska wybranych deputowanych do Dumy Państwowej według listy deputowanych, jaką oficjalnie przekazała jej Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej, sporządzonej zgodnie ze stanem na dzień otwarcia pierwszego posiedzenia Dumy Państwowej.

**Artykuł 32.** Duma Państwowa w głosowaniu jawnym większością głosów wybranych deputowanych do Dumy Państwowej wybiera:

- Komisję Skrutacyjną Dumy Państwowej;
- Tymczasową Komisję ds. Kontrolowania Elektronicznej Aparatury do Głosowania;
- Tymczasową Komisję ds. Regulaminu Dumy Państwowej;
- Tymczasowy Sekretariat Dumy Państwowej;

- Komisję Mandatową Dumy Państwowej;

Duma Państwowa podejmuje decyzje w tych sprawach w formie uchwał.

**Artykuł 33.** Tymczasowy Sekretariat Dumy Państwowej zapisuje do głosu, rejestruje zapytania, informacje, komunikaty, oświadczenia, wnioski i inne materiały napływające od deputowanych; przedstawia przewodniczącemu listę zapisanych do głosu i wymienione wyżej materiały; wykonuje inne prace w ramach obsługi posiedzeń Dumy Państwowej.

**Artykuł 34.** Na pierwszym posiedzeniu Dumy Państwowej deputowani dokonują wyboru Przewodniczącego Dumy Państwowej i jego zastępców w trybie przewidzianym niniejszym Regulaminem.

Czas trwania i porządek posiedzeń izby określają niniejszy Regulamin oraz uchwały Dumy Państwowej.

**Artykuł 35.** Posiedzenia Dumy Państwowej są otwarte, jawne i naświetlane przez środki masowego przekazu.

Na posiedzeniach Dumy Państwowej mają prawo być obecni deputowani (członkowie) do Rady Federacji.

Uchwałą izby na jej posiedzenia mogą być zapraszani przedstawiciele organów państwowych, organizacji społecznych, eksperci oraz inni specjaliści w celu udzielenia niezbędnych informacji i przedstawienia opinii dotyczących rozpatrywanych przez Dumę Państwową projektów ustaw i innych kwestii. Przedstawiciele środków masowego przekazu mogą być obecni na posiedzeniach izby pod warunkiem uzyskania akredytacji w Dumie Państwowej.

Duma Państwowa może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu posiedzenia przy drzwiach zamkniętych, jeśli wniosek w tej sprawie został zgłoszony przez przewodniczącego posiedzenia Dumy Państwowej, Prezydenta Federacji Rosyjskiej, komitet Dumy Państwowej lub ugrupowanie deputowanych w Dumie Państwowej, Przewodniczącego Dumy Państwowej, a także Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej.

Uchwała w sprawie przeprowadzenia posiedzenia przy drzwiach zamkniętych zapada większością głosów tych deputowanych do Dumy Państwowej, którzy wzięli udział w głosowaniu. Informacje o treści niejawnych posiedzeń Dumy Państwowej nie podlegają rozpowszechnianiu i mogą być wykorzystywane przez deputowanych do Dumy Państwowej wyłącznie w ich działalności w Zgromadzeniu Federalnym.

**Artykuł 36.** Prezydent Federacji Rosyjskiej lub pełnomocny przedstawiciel Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym, Premier Rządu Federacji Rosyjskiej, członkowie Rządu Federacji Rosyjskiej, członkowie Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej, Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej, Przewodniczący Izby Obrachunkowej, zastępca Przewodniczącego Izby Obrachunkowej, Rzecznik Praw Człowieka, Prokurator Generalny Federacji Rosyjskiej, Przewodniczący Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej mają prawo być obecni na dowolnym jawnym lub niejawnym posiedzeniu izby.

Inne osoby mogą być obecne na niejawnych posiedzeniach izby jedynie za specjalnym zaproszeniem opatrzonym podpisem Przewodniczącego Dumy Państwowej lub na polecenie jego względnie jednego z jego zastępców.

Prezydent Federacji Rosyjskiej ma w sali posiedzeń Dumy Państwowej wyznaczone specjalne miejsce, nad którym umieszczona jest Flaga Państwowa Federacji Rosyjskiej i Godło Państwowe Federacji Rosyjskiej. Specjalne miejsca wyznaczone są także dla Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej, członków Rządu Federacji Rosyjskiej, Przewodniczącego Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej, Przewodniczącego Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, Przewodniczącego Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej, Przewodniczącego Izby Obrachunkowej, Rzecznika Praw Człowieka, Prokuratora Generalnego Federacji Rosyjskiej oraz Przewodniczącego Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej.

**Artykuł 37.** Z posiedzeń Dumy Państwowej sporządza się protokoły i stenogramy. Protokół podpisuje przewodniczący posiedzenia. Stenogramy posiedzeń Dumy Państwowej podlegają oficjalnej publikacji, z wyjątkiem stenogramów posiedzeń prowadzonych przy drzwiach zamkniętych.

Deputowany do Dumy Państwowej ma prawo zapoznać się ze stenogramem swojego wystąpienia przed jego opublikowaniem.

**Artykuł 38.** Duma Państwowa z reguły zbiera się na sesji:

- wiosennej - od 12 stycznia do 20 lipca;
- jesiennej - od 1 października do 25 grudnia.

W czasie sesji Dumy Państwowej odbywają się posiedzenia izby, posiedzenia Rady Dumy Państwowej, posiedzenia komitetów i komisji Dumy Państwowej, przesłuchania parlamentarne, deputowani do Dumy Państwowej pracują w komitetach i komisjach, frakcjach i grupach deputowanych, jak również utrzymują kontakt z wyborcami.

Posiedzenia Dumy Państwowej odbywają się w środę i piątek. Czas posiedzeń wyznacza niniejszy Regulamin.

Rada Dumy Państwowej zbiera się co tydzień.

Komitety i komisje Dumy Państwowej obradują w poniedziałek i czwartek. Wtorek przeznaczony jest na pracę deputowanych w komitetach i komisjach, frakcjach oraz grupach deputowanych.

We wtorki odbywają się przesłuchania parlamentarne.

Ostatni tydzień każdego miesiąca przeznaczony jest na kontakty deputowanych do Dumy Państwowej z wyborcami.

**Artykuł 39.** W każdy piątek na posiedzeniu Dumy Państwowej zarezerwowana jest "godzina dla rządu", w czasie której członkowie Rządu Federacji Rosyjskiej odpowiadają na zapytania deputowanych do Dumy Państwowej. Przy tym wysłuchiwanym jest nie więcej niż dwóch członków Rządu Federacji Rosyjskiej.

Złożone na piśmie wnioski deputowanych do Dumy Państwowej w sprawie zaproszenia członków Rządu Federacji Rosyjskiej i skierowane do nich zapytania rozpatruje Rada Dumy Państwowej. Decyzję Rady Dumy Państwowej w tej sprawie wysyła się do zaproszonych nie później niż na trzy dni przed terminem "godziny dla rządu".

Odpowiedź członka Rządu Federacji Rosyjskiej na zapytanie deputowanego do Dumy Państwowej nie może trwać dłużej niż 15 minut.

Deputowany, który uprzednio złożył zapytanie na piśmie, może po udzieleniu odpowiedzi przez członka Rządu zadać mu jedno uściślające ustne pytanie i zabrać głos na nie dłużej niż pięć minut odnośnie meritum zapytania, jakie zadał na piśmie.

W przypadku, gdy zaproszony na "godzinę dla rządu" członek Rządu Federacji Rosyjskiej nie może przybyć na posiedzenie Dumy Państwowej, ma on prawo udzielić na pytania zadane mu na piśmie odpowiedzi pisemnej, którą to odpowiedź przewodniczący posiedzenia Dumy Państwowej komunikuje deputowanym.

Członkowie Rządu Federacji Rosyjskiej mogą zostać zaproszeni na "godzinę dla rządu" w celu udzielenia odpowiedzi na ustne zapytania deputowanych. Nad odpowiedziami na ustne zapytania nie przeprowadza się dyskusji.

**Artykuł 40.** Nadzwyczajne posiedzenia Dumy Państwowej zwołuje Rada Dumy Państwowej zgodnie z artykułem 14 niniejszego Regulaminu.

**Artykuł 41.** Posiedzenie Dumy Państwowej rozpoczyna się od rejestracji obecnych na nim deputowanych do Dumy Państwowej, którą przeprowadza przewodniczący.

Posiedzenie Dumy Państwowej jest prawomocne jeśli uczestniczy w nim większość ogólnej liczby deputowanych izby.

Deputowany do Dumy Państwowej ma obowiązek uczestniczyć w jej posiedzeniach.

O tym, iż z ważnej przyczyny nie może uczestniczyć w posiedzeniu izby deputowany do Dumy Państwowej zawnoszu informuje Przewodniczącego Dumy Państwowej.

Rejestrację przeprowadza się po każdej przerwie w posiedzeniu izby. Zamykając posiedzenie, przewodniczący przypomina deputowanym, jakie kwestie i w jakiej kolejności będą rozpatrywane na następnym posiedzeniu Dumy Państwowej.

**Artykuł 42.** Przemawiający w Dumie Państwowej nie może łamać zasad etyki deputowanego - używać ordynarnych, obraźliwych określeń, godzących w honor i godność deputowanych do Dumy Państwowej oraz innych osób, posuwać się do nieuzasadnionych oskarżeń pod jakimkolwiek adresem, posługiwać się jawnie fałszywymi informacjami, wzywać do działań sprzecznych z prawem. W przypadku złamania tych zasad przewodniczący ostrzega mówcę, a w razie powtórnego ich naruszenia odbiera mu głos aż do końca dnia obrad.

**Artykuł 43.** Na posiedzeniach Dumy Państwowej deputowany ma prawo uczestniczyć w debatach, zgłaszać wnioski, uwagi i poprawki odnośnie meritum omawianych spraw, proponować kandydatury i wypowiadać własne opinie na temat kandydatur osób urzędowych, wybieranych, mianowanych lub zatwierdzanych na stanowiska przez Dumę Państwową, zadawać pytania, udzielać informacji, jak również korzystać z innych ustanowionych praw.

**Artykuł 44.** Deputowani do Dumy Państwowej we właściwym czasie informowani są o kwestiach przedkładanych izbie do rozpatrzenia. Projekty ustaw federalnych i uchwał Dumy Państwowej, a także inne niezbędne materiały dostarczane są deputowanym nie później niż na trzy dni przed ich rozpatrzeniem na posiedzeniu izby.

**Artykuł 45.** Posiedzenia Dumy Państwowej odbywają się zgodnie z opracowanym przez Radę Dumy Państwowej i zawnoszu rozesłanym do deputowanych do Dumy Państwowej ogólnym programem pracy sesji Dumy Państwowej, zatwierdzanym na jej pierwszym posiedzeniu, kalendarzem debat na kolejny miesiąc, sporządzonym przez Radę Dumy Państwowej oraz kalendarzem debat na kolejne dwa tygodnie pracy, zatwierdzanym przez Dumę Państwową większością głosów ogólnej liczby deputowanych zasiadających w izbie. Na pisemne żądanie większości frakcji i grup deputowanych Duma Państwowa może wprowadzić zmiany do kalendarza debat.

**Artykuł 46.** Na posiedzeniu Dumy Państwowej w trybie nadzwyczajnym rozpatrywane są:

- posłania i orędzia Prezydenta Federacji Rosyjskiej;
- projekty ustaw przedłożone jako pilne przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej lub Rząd Federacji Rosyjskiej;
- projekty federalnych ustaw budżetowych, jak również projekty dotyczące systemu budżetowego Federacji Rosyjskiej;
- ustawy federalne zwrócone do powtórnego rozpatrzenia przez Dumę Państwową w trybie przewidzianym artykułami 105 i 107 Konstytucji Federacji Rosyjskiej;
- projekty ustaw federalnych dotyczące ratyfikowania porozumień międzynarodowych;
- projekty Regulaminu Dumy Państwowej oraz uchwał Dumy Państwowej w sprawie wprowadzenia doń zmian i uzupełnień;

- wniosek o udzielenie Rządowi Federacji Rosyjskiej wotum zaufania;
- inne projekty uchwał i kwestie mogą być rozpatrywane w trybie nadzwyczajnym jedynie na podstawie uchwały izby, podjętej większością głosów ogólnej liczby deputowanych zasiadających w izbie.

**Artykuł 47.** Przewodniczący posiedzenia Dumy Państwowej:

- kieruje ogólnym przebiegiem posiedzenia i czuwa nad przestrzeganiem niniejszego Regulaminu;
- udziela głosu w kolejności wpływu zarejestrowanych zgłoszeń zgodnie z porządkiem dziennym posiedzenia i wymogami niniejszego Regulaminu lub też w innej kolejności, określonej uchwałą Dumy Państwowej;
- zapewnia wykonanie postanowień Dumy Państwowej dotyczących spraw organizacyjnych;
- poddaje pod głosowanie każdy wniosek deputowanych do Dumy Państwowej w kolejności jego zgłoszenia;
- przeprowadza głosowanie i ogłasza jego wyniki;
- kontroluje pracę Aparatu Dumy Państwowej oraz czuwa nad protokolarnym i stenograficznym zapisem przebiegu posiedzeń Dumy Państwowej, poświadczając wymienione protokoły swoim podpisem.

Przewodniczący posiedzenia Dumy Państwowej ma prawo:

- w przypadku złamania przepisów niniejszego Regulaminu udzielić ostrzeżenia deputowanemu do Dumy Państwowej, zaś w razie powtórnego ich naruszenia - odebrać mu głos. Deputowanemu do Dumy Państwowej, który pozwolił sobie na użycie ordynarnych, obraźliwych określeń pod adresem przewodniczącego, a także innych deputowanych, odbiera się głos bez ostrzeżenia;
- sygnalizować przypadki łamania w toku posiedzenia przepisów Konstytucji Federacji Rosyjskiej, federalnych ustaw konstytucyjnych, ustaw federalnych, niniejszego Regulaminu, a także korygować rzeczywiste błędy popełniane w wystąpieniach;
- usuwać z sali posiedzeń osoby zaproszone, zakłócające pracę Dumy Państwowej.

**Artykuł 48.** Przewodniczący posiedzenia Dumy Państwowej nie jest uprawniony do wygłaszania własnych opinii co do meritum omawianych kwestii, komentowania wystąpień deputowanych do Dumy Państwowej i charakteryzowania mówców.

Jeśli przewodniczący uznaje za niezbędne włączenie się do dyskusji nad określonym zagadnieniem, zapisuje się na ogólnych zasadach do głosu, przekazując na czas swego wystąpienia jednemu ze swoich zastępców funkcję przewodniczącego aż do chwili podjęcia uchwały w omawianej kwestii.

Biorąc udział w głosowaniu jawnym bez użycia aparatury elektronicznej, przewodniczący oddaje głos jako ostatni.

W razie niespełniania przez przewodniczącego wymogów niniejszego Regulaminu Duma Państwowa ma prawo mianować innego przewodniczącego do chwili podjęcia uchwały w omawianej kwestii.

**Artykuł 49.** Językiem roboczym Dumy Państwowej jest język rosyjski. Deputowany do Dumy Państwowej, który pragnie zabrać głos w innym języku narodów Federacji Rosyjskiej, zawczasu powiadamia o tym Radę Dumy Państwowej. Wystąpienie takie jest tłumaczone na język rosyjski.

Deputowany do Dumy Państwowej przemawia z trybuny lub przed ustawionym na sali mikrofonem.

W czasie pracy w Dumie Państwowej deputowanych obowiązuje strój oficjalny, stosowny do charakteru działalności Dumy Państwowej.

**Artykuł 50.** Posiedzenia Dumy Państwowej odbywają się w dni robocze:

- przedpołudniowe - od godziny 10 do godziny 14 z przerwą od godziny 12 do godziny 12.30;

- popołudniowe - od godziny 16 do godziny 18.  
Izba może wyznaczyć inne godziny posiedzeń.

**Artykuł 51.** Czas trwania referatów, koreferatów i słowa końcowego wyznacza przewodniczący posiedzenia Dumy Państwowej w uzgodnieniu z referentami i koreferentami, nie powinien on jednak przekraczać 30 minut - w przypadku referatu, 20 minut - w przypadku koreferatu i 15 minut - w przypadku słowa końcowego.

Zabierający głos w dyskusji mają do dyspozycji maksimum 10 minut, pragnący zabrać w niej głos powtórnie, jak również przemówić w trakcie omawiania projektów ustaw - maksimum 5 minut, pragnący wypowiedzieć się w kwestii formalnej, uмотywować swój wybór w trakcie głosowania, wypowiedzieć się co do kandydatur, złożyć oświadczenie, zgłosić zapytanie, wniosek, przedstawić komunikat i informację - maksimum 3 minuty.

Przewodniczący uprzedza mówcę, iż wyznaczony czas minął, po czym ma prawo przerwać jego wystąpienie.

Za zgodą większości obecnych na posiedzeniu deputowanych do Dumy Państwowej przewodniczący może wyznaczyć ogólny czas trwania dyskusji nad kwestią włączoną do porządku dziennego posiedzenia, czas przeznaczony na zapytania i odpowiedzi, a także przedłużyć czas trwania wystąpień.

**Artykuł 52.** Na posiedzeniach Dumy Państwowej przedstawiciel frakcji lub grupy deputowanych może zabrać głos w debacie na jeden i ten sam temat nie więcej niż dwa razy.

**Artykuł 53.** Nikt nie ma prawa zabierać głosu na posiedzeniu Dumy Państwowej bez zezwolenia przewodniczącego. Naruszającemu tę zasadę odbiera się głos bez ostrzeżenia.

Deputowani do Dumy Państwowej, którzy nie zdołali zabrać głosu z uwagi na zakończenie debaty, mają prawo dołączyć podpisane teksty swoich wystąpień do stenogramu posiedzenia Dumy Państwowej.

**Artykuł 54.** Debata nad omawianą kwestią może zostać zakończona po upływie czasu ustalonego przez izbę, lub na mocy uchwały Dumy Państwowej, przyjętej większością głosów deputowanych, którzy wzięli udział w głosowaniu.

Przewodniczący, po otrzymaniu wniosku o zakończenie debaty, informuje deputowanych do Dumy Państwowej o liczbie deputowanych zapisanych do głosu oraz tych, którzy już głos zabrali, ustala, którzy spośród zapisanych, lecz jeszcze nie zabierających głosu przedstawicieli frakcji i grup deputowanych obstają przy zabraniu głosu, i za aprobatą deputowanych udziela im go.

Po przyjęciu uchwały o zakończeniu debaty referent i koreferent mają prawo do wygłoszenia słowa końcowego. Dopuszczalne są wystąpienia dotyczące motywów głosowania przedstawicieli frakcji i grup deputowanych.

## Rozdział 7

### Przesłuchania parlamentarne

**Artykuł 55.** Zgodnie z częścią 3 artykułu 101 Konstytucji Federacji Rosyjskiej Duma Państwowa przeprowadza przesłuchania parlamentarne odnośnie kwestii pozostających w jej kompetencji.

**Artykuł 56.** W toku przesłuchań parlamentarnych mogą być omawiane: projekty ustaw wymagające publicznej debaty; międzynarodowe umowy przedstawione do ratyfikacji; projekt budżetu federalnego i sprawozdanie z jego wykonania; inne doniosłe kwestie dotyczące polityki wewnętrznej i zagranicznej.

**Artykuł 57.** O temacie przesłuchań parlamentarnych, a także o czasie i miejscu ich przeprowadzenia środki masowego przekazu informowane są nie później niż na 10 dni przed rozpoczęciem przesłuchań parlamentarnych.

Skład osób zaproszonych na przesłuchania parlamentarne ustalają komitety, komisje Dumy Państwowej organizujące te przesłuchania.

**Artykuł 58.** Przesłuchania parlamentarne przeprowadza Duma Państwowa z inicjatywy Rady Dumy Państwowej, komitetów i komisji Dumy Państwowej oraz ugrupowań deputowanych w Dumie Państwowej.

Zorganizowanie i przeprowadzenie przesłuchań parlamentarnych Rada Dumy Państwowej powierza odpowiedniemu komitetowi, komisji Dumy Państwowej. Komitety i komisje Dumy Państwowej mogą wspólnie organizować przesłuchania parlamentarne.

**Artykuł 59.** Przesłuchania parlamentarne są z reguły otwarte dla przedstawicieli środków masowego przekazu i publiczności.

Komitet, komisja Dumy Państwowej, organizujące przesłuchania parlamentarne, mogą podjąć decyzję o przeprowadzeniu przesłuchań parlamentarnych przy drzwiach zamkniętych. Podczas przesłuchań niejawnych omawiane są kwestie natury poufnej, jak również dotyczące informacji stanowiących tajemnicę państwową, a także inną, objętą ochroną prawną.

Prezydent Federacji Rosyjskiej, deputowani do Dumy Państwowej, pełnomocny przedstawiciel Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym, Premier Rządu Federacji Rosyjskiej, członkowie Rządu Federacji Rosyjskiej, członkowie Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej, Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej, Przewodniczący Izby Obrachunkowej, Rzecznik Praw Człowieka, Prokurator Generalny Federacji Rosyjskiej, Przewodniczący Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej mają prawo uczestniczyć zarówno w jawnych, jak i niejawnych przesłuchaniach parlamentarnych.

Przedstawiciele środków masowego przekazu i publiczność nie są wpuszczani na przesłuchania parlamentarne przeprowadzane przy drzwiach zamkniętych.

**Artykuł 60.** Przesłuchania parlamentarne prowadzi przewodniczący lub zastępca przewodniczącego odpowiedniej komisji, komitetu Dumy Państwowej.

Przewodniczący udziela głosu deputowanym do Dumy Państwowej i osobom zaproszonym, czuwa nad porządkiem dyskusji oraz podaje informacje.

**Artykuł 61.** Czas trwania przesłuchań parlamentarnych określa komitet, komisja Dumy Państwowej w zależności od charakteru omawianych zagadnień.

Przesłuchania parlamentarne mogą być kontynuowane w dniach wyznaczonych na ich przeprowadzanie przez niniejszy Regulamin.

Prowadzenie przesłuchań parlamentarnych w czasie posiedzeń Dumy Państwowej jest niedopuszczalne, chyba że Duma Państwowa postanowi inaczej.



**Artykuł 62.** Przesłuchania parlamentarne rozpoczynają się od krótkiego słowa wstępnego, które wygłasza przewodniczący, informując o meritem omawianej sprawy, jej wadze, porządku posiedzenia oraz składzie osób zaproszonych. Następnie udziela się głosu, na maksimum 20 minut, przedstawicielowi komitetu, komisji Dumy Państwowej w celu wygłoszenia referatu na omawiany temat, po czym głos zabierają uczestniczący w przesłuchaniach parlamentarnych deputowani do Dumy Państwowej oraz osoby zaproszone.

Podczas przesłuchań parlamentarnych wszystkie osoby zaproszone zabierają głos tylko za zezwoleniem przewodniczącego.

**Artykuł 63.** Po zakończeniu w toku przesłuchań parlamentarnych wystąpień osób zaproszonych następują pytania deputowanych do Dumy Państwowej oraz innych osób obecnych oraz odpowiedzi na nie. Pytania mogą być zadane zarówno ustnie, jak i na piśmie.

Osoby zaproszone nie mają prawa wtrącać się w przebieg przesłuchań parlamentarnych, przerywać ich okrzykami czy oklaskami. Przewodniczący może usunąć z sali posiedzeń osoby nie stosujące się do tego zakazu.

**Artykuł 64.** Na zakończenie przesłuchań parlamentarnych mogą być przyjmowane zalecenia odnośnie omawianej kwestii. Zalecenia przesłuchań parlamentarnych przyjmowane są w drodze akceptacji przez większość deputowanych do Dumy Państwowej, którzy wzięli udział w przesłuchaniach.

**Artykuł 65.** Przebieg przesłuchań parlamentarnych jest protokołowany i stenografowany. Protokół przesłuchań parlamentarnych podpisuje przewodniczący.

Zalecenia jawnych przesłuchań parlamentarnych mogą być publikowane w prasie.

Materiały przesłuchań parlamentarnych prowadzonych przy drzwiach zamkniętych przeznaczone są wyłącznie dla deputowanych do Dumy Państwowej, pełnomocnego przedstawiciela Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym, a także tych organów państwowych, których przedstawiciele brali udział w przesłuchaniach parlamentarnych.

## *Rozdział 8*

### **Kontakty deputowanych z wyborcami w Dumie Państwowej**

**Artykuł 66.** Utrzymując stały kontakt z wyborcami zgodnie z federalną ustawą o statusie deputowanego do Rady Federacji oraz statusie deputowanego do Dumy Państwowej, deputowany do Dumy Państwowej odpowiada na listy wyborców, przyjmuje ich w Sali Przyjęć Dumy Państwowej, bada napływające od nich propozycje i skargi, odwiedza swój okręg wyborczy lub region wyznaczony mu przez ugrupowanie deputowanych w celu odbycia spotkań z wyborcami.

**Artykuł 67.** W okresach posiedzeń Dumy Państwowej podstawową formą kontaktów deputowanych do Dumy Państwowej z wyborcami jest rozpatrywanie napływających od nich propozycji, oświadczeń i skarg, w stosunku do których deputowani

obowiązani są podejmować kroki przewidziane przez federalne ustawy regulujące tryb rozpatrywania propozycji, oświadczeń i skarg obywateli.

**Artykuł 68.** Ogólny tryb kontaktów deputowanych do Dumy Państwowej z wyborcami, procedurę zwracania się deputowanych do organów władzy państwowej, organów samorządu lokalnego, przedsiębiorstw, urzędów i instytucji, zagadnienia związane z gwarancjami wykonywania mandatu deputowanego, zapewnieniem deputowanym odpowiednich warunków materialnych i obsługi w ich kontaktach z wyborcami reguluje federalna ustawa o statusie deputowanego do Rady Federacji oraz statusie deputowanego do Dumy Państwowej.

## Rozdział 9

### Warunki zapewniające funkcjonowanie Dumy Państwowej

**Artykuł 69.** Nad prawną, organizacyjną, dokumentacyjną, informacyjną, materiałowo-techniczną i socjalną stroną działalności Dumy Państwowej, deputowanych do Dumy Państwowej, ugrupowań deputowanych w Dumie Państwowej, Rady Dumy Państwowej, komitetów i komisji Dumy Państwowej, Przewodniczącego Dumy Państwowej, jego Pierwszego Zastępcy i zastępców czuwa Aparat Dumy Państwowej.

Aparat Dumy Państwowej:

- prowadzi prace biurowe związane z jej obsługą;
- zapewnia protokolarny i stenograficzny zapis przebiegu posiedzeń Dumy Państwowej, Rady Dumy Państwowej, komitetów i komisji Dumy Państwowej oraz przesłuchań parlamentarnych;
- sporządza i rozsyła niezbędne w pracy deputowanych do Dumy Państwowej informacje, biuletyny informacyjne i inne materiały;
- rejestruje i przechowuje dokumenty.

Kierownik Aparatu Dumy Państwowej powoływany jest na stanowisko i odwoływany ze stanowiska rozporządzeniem Przewodniczącego Dumy Państwowej w uzgodnieniu z Radą Dumy Państwowej na podstawie wniosku Komitetu Dumy Państwowej ds. Organizacji Pracy Dumy Państwowej. Deputowany do Dumy Państwowej nie może być mianowany na stanowisko Kierownika Aparatu Dumy Państwowej.

Kontrolę nad działalnością Aparatu Dumy Państwowej sprawuje Komitet Dumy Państwowej ds. Organizacji Pracy Dumy Państwowej.

**Artykuł 70.** W skład Aparatu Dumy Państwowej wchodzi w charakterze samodzielnych jednostek strukturalnych aparaty komitetów i komisji Dumy Państwowej oraz frakcji i grup deputowanych w Dumie Państwowej. Kierownicy aparatów komitetów i komisji, frakcji i grup deputowanych powoływani są na stanowisko i odwoływani ze stanowiska rozporządzeniem Kierownika Aparatu Dumy Państwowej na wniosek przewodniczących odpowiednich komitetów i komisji oraz przywódców frakcji i grup deputowanych.

Uprawnienia, obowiązki i zakres odpowiedzialności pracowników Aparatu Dumy Państwowej określa Regulamin Aparatu Dumy Państwowej, zatwierdzany przez Przewodniczącego Dumy Państwowej za zgodą Rady Dumy Państwowej oraz na wniosek Komitetu Dumy Państwowej ds. Organizacji Pracy Dumy Państwowej.

Strukturę, liczbę etatów, wysokość wynagrodzeń oraz materiałowo-techniczne warunki pracy personelu Aparatu Dumy Państwowej, jak również kwotę przeznaczoną na jego utrzymanie określa Przewodniczący Dumy Państwowej w uzgodnieniu z Komitetem Dumy Państwowej ds. Organizacji Pracy Dumy Państwowej w ramach preliminarza wydatków na utrzymanie Dumy Państwowej.

**Artykuł 71.** Obok Aparatu Dumy Państwowej zadania związane z informacyjną, prawną, ekspercką, organizacyjną i inną obsługą Dumy Państwowej wykonują także państwowe instytucje i przedsiębiorstwa, działające na rzecz obu izb Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej, a mianowicie: Biblioteka Parlamentarna, Centrum Parlamentarne, wydawnictwo Zgromadzenia Federalnego oraz inne państwowe instytucje i przedsiębiorstwa (zwane dalej instytucjami i przedsiębiorstwami obsługującymi).

Instytucje i przedsiębiorstwa obsługujące powstają i ulegają likwidacji w drodze odpowiednich uchwał Dumy Państwowej i Rady Federacji.

Kierownicy instytucji i przedsiębiorstw obsługujących są mianowani na stanowisko i odwoływani ze stanowiska uchwałami Dumy Państwowej i Rady Federacji.

Strukturę i liczbę etatów instytucji i przedsiębiorstw obsługujących określają ich kierownicy w uzgodnieniu z Dumą Państwową i Radą Federacji.

Finansowe i materiałowo-techniczne warunki działalności instytucji i przedsiębiorstw obsługujących, wysokość wynagrodzeń i świadczenia socjalne na rzecz ich pracowników, jak również inne wydatki na ich utrzymanie określone są zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem.

W swojej działalności instytucje i przedsiębiorstwa obsługujące kierują się Konstytucją Federacji Rosyjskiej, ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej, regulaminami Dumy Państwowej i Rady Federacji, jak również własnymi dokumentami założycielskimi.

**Artykuł 72.** Aparat frakcji, grupy deputowanych tworzony jest po zarejestrowaniu w przepisany trybie odpowiedniej frakcji, grupy deputowanych i pełni swoje funkcje do chwili zaniechania działalności przez frakcję, grupę deputowanych.

Frakcje i grupy deputowanych dobierają kadry swego aparatu i sytuują je na odpowiednich szczeblach organizacyjnych, kierują ich działalnością i sprawują nad nią kontrolę, a także określają zakres obowiązków służbowych pracowników aparatu zgodnie z zawartymi z nimi umowami o pracę (kontraktami).

Przyjęcie do pracy i zwolnienie z pracy pracowników aparatów frakcji i grup deputowanych odbywa się w drodze rozporządzenia Kierownika Aparatu Dumy Państwowej na wniosek przywódcy odpowiedniej frakcji, grupy deputowanych.

Wydatki na utrzymanie aparatu frakcji, grupy deputowanych określone są z uwzględnieniem ich liczebności. Wydatki na utrzymanie aparatów i zapewnienie materiałowo-technicznego zaplecza działalności frakcji i grup deputowanych przewidziane są w preliminarzu wydatków na utrzymanie Dumy Państwowej i mogą zostać zwiększone poprzez zaangażowanie funduszy partii politycznych i innych organizacji społecznych, a także osób prywatnych. Ogólny tryb pozyskiwania i wydatkowania zaangażowanych środków przez frakcje, grupy deputowanych określa Duma Państwowa.

**Artykuł 73.** Przyjęcie do pracy i zwolnienie z pracy doradcy deputowanego do Dumy Państwowej ds. działalności w Dumie Państwowej odbywa się w drodze rozporządzenia Kierownika Aparatu Dumy Państwowej na wniosek odpowiedniego deputowanego.

Deputowany do Dumy Państwowej samodzielnie wyznacza liczbę swoich doradców. Preliminarz wydatków na ich utrzymanie określany jest w preliminarzu wydatków na utrzymanie Dumy Państwowej.

## *Rozdział 10*

### **Tryb głosowania i podejmowania uchwał**

**Artykuł 74.** Uchwały Dumy Państwowej zapadają na jej posiedzeniach w głosowaniu jawnym lub tajnym. Głosowanie jawne może być imienne.

Głosowanie na posiedzeniu w Dumie Państwowej odbywa się przy użyciu elektronicznego systemu obliczania głosów, bez użycia systemu elektronicznego, przy użyciu kart do głosowania oraz poprzez zebranie wypowiedzi deputowanych do Dumy Państwowej.

W przypadku przeprowadzenia jawnego głosowania przy użyciu elektronicznego systemu obliczania głosów deputowany ma prawo otrzymać wykaz zawierający imienne wyniki głosowania.

W trybie głosowania imiennego przy użyciu systemu elektronicznego uzyskuje się imienne wyniki głosowania, sporządzane są, a następnie w przepisowej postaci powielane wykazy zawierające wyniki głosowania imiennego, które podaje się do wiadomości deputowanych.

W przypadku przeprowadzenia tajnego głosowania przy użyciu systemu elektronicznego dane odnośnie imiennego głosowania deputowanych nie są wprowadzane do pamięci systemu elektronicznego.

Uchwałę Dumy Państwowej uważa się za przyjętą, jeśli głosowała na nią większość ogólnej liczby wybranych deputowanych do Dumy Państwowej, o ile Konstytucja Federacji Rosyjskiej lub niniejszy Regulamin nie stanowią inaczej. W kwestiach proceduralnych uchwała zapada większością głosów deputowanych, którzy wzięli udział w głosowaniu, o ile niniejszy Regulamin nie stanowi inaczej.

Wyniki głosowania we wszystkich kwestiach umieszczane są w protokole posiedzenia izby.

**Artykuł 75.** Podczas głosowania w każdej kwestii deputowany do Dumy Państwowej dysponuje tylko jednym głosem, oddając go za lub przeciw przyjęciu uchwały względnie wstrzymując się od podjęcia decyzji.

Deputowany osobiście realizuje swoje prawo do głosowania.

Deputowany, który nie był obecny na głosowaniu, nie ma prawa oddać swego głosu, gdy upłynął czas przeznaczony na głosowanie.

**Artykuł 76.** W przypadku wysunięcia kilku kandydatur lub przedstawienia więcej niż dwóch wariantów rozwiązania kwestii rozpatrywanej przez izbę głosowanie decyzją Dumy Państwowej może zostać przeprowadzone w dwóch turach.

W pierwszej turze dopuszczalne może być głosowanie każdego z deputowanych do Dumy Państwowej na dowolną liczbę wysuniętych kandydatur lub przedstawionych wariantów rozwiązania kwestii rozpatrywanej przez izbę.

W drugiej turze przedmiotem głosowania są dwie kandydatury lub dwa warianty rozwiązania, które uzyskały największą liczbę głosów w pierwszej turze. W świetle wyników drugiej tury za wybranego uważany jest ten kandydat lub za przyjęty ten wariant rozwiązania, który uzyskał największą liczbę głosów, nie mniejszą jednak niż wynosi liczba głosów deputowanych ustalona dla przyjęcia odpowiedniej uchwały.

Jeśli w drugiej turze głosowania żaden z wariantów rozwiązania nie zabrał wymaganej liczby głosów, dana kwestia wycofywana jest z dyskusji.

**Artykuł 77.** Głosowanie jawne na posiedzeniu Dumy Państwowej przeprowadza się z reguły przy użyciu elektronicznego systemu obliczania głosów względnie, na mocy decyzji izby, bez użycia systemu elektronicznego.

W przypadku przeprowadzenia jawnego głosowania bez użycia systemu elektronicznego obliczenie głosów powierza się Komisji Skrutacyjnej, którą wybiera izba.

Przed rozpoczęciem głosowania przewodniczący podaje liczbę wniosków poddanych pod głosowanie, precyzuje ich brzmienie i kolejność, w jakiej zostaną poddane pod głosowanie, przypomina, jaką większością głosów (ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej, wybranych deputowanych, deputowanych do Dumy Państwowej, którzy wzięli udział w głosowaniu, inną przepisaną większością głosów) może być podjęta uchwała.

Z chwilą, gdy przewodniczący obwieści początek głosowania nikt nie ma prawa go przerywać, chyba, że w celu złożenia oświadczenia w kwestii formalnej.

Po zakończeniu obliczania głosów przewodniczący ogłasza, jaka decyzja została podjęta ("za" - pozytywna, czy też "przeciw" - negatywna).

W przypadku braku kworum niezbędnego do przeprowadzenia głosowania przewodniczący odracza głosowanie do następnego posiedzenia Dumy Państwowej.

Jeśli w trakcie ustalania wyników głosowania zostaną wykryte błędy techniczne (związane z działaniem elektronicznego systemu obliczania głosów) lub proceduralne związane z przeprowadzeniem głosowania, wówczas na mocy postanowienia izby winno zostać przeprowadzone powtórne głosowanie.

**Artykuł 78.** Uchwałą Dumy Państwowej, podjętą większością głosów deputowanych do Dumy Państwowej, którzy wzięli udział w głosowaniu, głosowanie jawne może być przeprowadzone w drodze zebrania wypowiedzi deputowanych ze wskazaniem (za podpisem na karcie kwestionariusza), za jakim rozwiązaniem głosują. Zebranie wypowiedzi i podsumowanie wyników głosowania powierza się Komisji Skrutacyjnej Dumy Państwowej. Deputowany do Dumy Państwowej otrzymuje na żądanie arkusz dowolnego deputowanego z wybraną przezeń odpowiedzią.

**Artykuł 79.** Głosowanie tajne przeprowadza się na mocy uchwały Dumy Państwowej, podjętej większością głosów deputowanych do Dumy Państwowej, którzy wzięli udział w głosowaniu. Głosowanie tajne przeprowadza się przy użyciu elektronicznego systemu obliczania głosów lub kart do głosowania.

W celu przeprowadzenia głosowania tajnego i ustalenia jego wyników izba w głosowaniu jawnym wybiera Komisję Skrutacyjną Dumy Państwowej. Deputowani do Dumy Państwowej, kandydujący do składu wybieranych organów, na czas głosowania nad ich kandydaturami zawieszają swą działalność w Komisji Skrutacyjnej.

Komisja Skrutacyjna wybiera ze swego składu przewodniczącego i sekretarza Komisji Skrutacyjnej. Uchwały Komisji Skrutacyjnej zapadają większością głosów jej członków.

Karty do głosowania tajnego sporządzane są pod nadzorem Komisji Skrutacyjnej według w zaproponowanego przez nią i zatwierdzonego uchwałą Dumy Państwowej wzoru, w liczbie odpowiadającej liczbie wybranych deputowanych do Dumy Państwowej, i zawierają niezbędne informacje. Karty do głosowania, które pozostały Komisji Skrutacyjnej, zostają po zakończeniu ich wydawania zniszczone przez przewodniczącego Komisji Skrutacyjnej w obecności jej członków. Czas i miejsce głosowania oraz jego porządek ustala Komisja Skrutacyjna zgodnie z niniejszym Regulaminem, a przewodniczący Komisji Skrutacyjnej ogłasza je.

Wydawanie kart do głosowania tajnego rozpoczyna się najpóźniej na godzinę przed rozpoczęciem głosowania; głosowanie tajne przeprowadzane jest w ciągu 30 minut od chwili rozpoczęcia głosowania, chyba że Duma Państwowa postanowi inaczej.

**Artykuł 80.** Każdy deputowany do Dumy Państwowej otrzymuje jedną kartę do głosowania przeznaczoną do wyboru organu obieralnego lub osoby względnie przeznaczoną do głosowania nad projektem, rozpatrywanym na posiedzeniu Dumy Państwowej.

Karty do głosowania tajnego wydaje deputowanym do Dumy Państwowej Komisja Skrutacyjna Dumy Państwowej na podstawie listy deputowanych do Dumy Państwowej po okazaniu przez nich legitymacji deputowanego do Dumy Państwowej. Otrzymując kartę deputowany do Dumy Państwowej składa podpis obok swego nazwiska figurującego na wspomnianej liście.

Kartę do głosowania tajnego wrzuca się do specjalnej skrzynki opieczetowanej przez Komisję Skrutacyjną.

Komisja Skrutacyjna obowiązana jest stworzyć deputowanym warunki do tajnego oddania głosów.

Przy obliczaniu głosów deputowanych za nieważne uważane są karty nieprzepisowego wzoru, a także karty, na podstawie których nie sposób określić wyrazu woli deputowanego. Dopiski na karcie nie są uwzględniane przy obliczaniu głosów.

Wyniki głosowania tajnego Komisja Skrutacyjna przedstawia w protokole, który podpisują wszyscy jej członkowie. Sprawozdanie Komisji Skrutacyjnej odnośnie wyników głosowania tajnego izba przyjmuje do wiadomości.

Na podstawie przyjętego przez izbę do wiadomości sprawozdania Komisji Skrutacyjnej odnośnie wyników głosowania tajnego przewodniczący ogłasza, jaka decyzja została podjęta ("za" - pozytywna, czy też "przeciw" - negatywna), a w przypadku wyborów wymienia wybranych kandydatów. Wyniki głosowania tajnego z użyciem kart do głosowania zatwierdzone są w formie uchwały izby.

**Artykuł 81.** Głosowanie imienne przeprowadza się na mocy uchwały Dumy Państwowej, podjętej co najmniej jedną piątą głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej, którzy wzięli udział w głosowaniu, z użyciem elektronicznego systemu obliczania głosów lub imiennych kart do głosowania.

W celu przeprowadzenia imiennego głosowania z użyciem imiennych kart do głosowania oraz ustalenia jego wyników izba wybiera Komisję Skrutacyjną Dumy Państwowej.

Wyniki głosowania imiennego przedstawiane są w sprawozdaniu stenograficznym z posiedzenia Dumy Państwowej i mogą zostać opublikowane w środkach masowego przekazu.

**Artykuł 82.** W przypadku, gdy na posiedzeniu Dumy Państwowej zapadną uchwały o przeprowadzeniu zarówno imiennego, jak i tajnego głosowania, przeprowadza się głosowanie tajne.

**Artykuł 83.** Duma Państwowa uchwała ustawy federalne większością głosów ogólnej liczby deputowanych zasiadających w izbie, o ile Konstytucja Federacji Rosyjskiej nie stanowi inaczej.

Tryb przedkładania, rozpatrywania i uchwalania przez Dumę Państwową ustaw federalnych ustalają Konstytucja Federacji Rosyjskiej, ustawodawstwo federalne oraz niniejszy Regulamin.

Uchwalona przez Dumę Państwową ustawa federalna w ciągu pięciu dni jest przekazywana do rozpatrzenia Radzie Federacji.

**Artykuł 84.** Zgodnie z artykułami 103, 125 i 134 Konstytucji Federacji Rosyjskiej Duma Państwowa podejmuje uchwały w następujących kwestiach pozostających w jej kompetencji:

- w sprawie udzielenia zgody Prezydentowi Federacji Rosyjskiej na powołanie Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej;
- w sprawie udzielenia wotum zaufania Rządowi Federacji Rosyjskiej;
- w sprawie powołania na stanowisko i odwołania ze stanowiska Prezesa Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej;
- w sprawie powołania na stanowisko i odwołania ze stanowiska Przewodniczącego Izby Obrachunkowej oraz połowy jej członków;
- w sprawie powołania na stanowisko i odwołania ze stanowiska Rzecznika Praw Człowieka;
- w sprawie ogłoszenia amnestii;
- w sprawie wysunięcia oskarżenia przeciwko Prezydentowi Federacji Rosyjskiej w celu złożenia go z urzędu;
- w sprawie wystąpienia z wnioskiem do Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej;
- w sprawie przedłożenia wniosków odnośnie wprowadzenia poprawek do Konstytucji Federacji Rosyjskiej i rewizji jej przepisów;
- w innych sprawach pozostających w jej kompetencji.

**Artykuł 85.** Duma Państwowa ma prawo przyjmować oświadczenia i apele w formie uchwał izby.

**Artykuł 86.** W niniejszym Regulaminie pod pojęciem ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej rozumie się ich liczbę ustaloną w części 3 artykułu 95 Konstytucji Federacji Rosyjskiej - tj. 450 deputowanych; zaś pod pojęciem liczby wybranych deputowanych do Dumy Państwowej - liczbę deputowanych faktycznie wybranych do Dumy Państwowej, z wyjątkiem tych deputowanych, których uprawnienia w chwili głosowania wygasły w przepisowym trybie.

## *Rozdział 11*

### **Kontrola użycia systemu elektronicznego**

**Artykuł 87.** W Dumie Państwowej system elektroniczny może być użyty do:

- rejestrowania deputowanych do Dumy Państwowej;
- zapisywania deputowanych do głosu, rejestrowania, zgłaszania przez nich wniosków i poprawek;
- obliczania głosów i ustalania wyników głosowania;
- gromadzenia i sprawnego dostarczania informacji oraz danych statystycznych dotyczących przebiegu posiedzeń;
- sporządzania i powielania wykazów i innych dokumentów posiedzeń;
- zapewnienia posiedzeniom izby wsparcia informacyjnego.

**Artykuł 88.** W celu kontrolowania użycia systemu elektronicznego podczas posiedzeń Dumy Państwowej w Komitecie Dumy Państwowej ds. Organizacji Pracy Dumy Państwowej powołany zostaje podkomitet sprawujący m.in. kontrolę nad przebiegiem głosowania z użyciem systemu elektronicznego.

**Artykuł 89.** Członkowie podkomitetu, o którym mowa w artykule 88 niniejszego regulaminu, mają swobodny dostęp do wszelkich informacji niezbędnych do sprawowania kontroli.

Decyzja podkomitetu w kwestiach pozostających w jego kompetencji jest wiążąca dla wszystkich pracowników Aparatu Dumy Państwowej, w tej liczbie specjalistów obsługujących elektroniczny system izby.

**Artykuł 90.** Podkomitet, o którym mowa w artykule 88 niniejszego Regulaminu, obowiązany jest przed rozpoczęciem głosowania tajnego skontrolować sprawność systemu elektronicznego.

Właściwe działanie systemu elektronicznego w procedurze tajnego głosowania zostaje poświadczane w formie protokołu sporządzonego przez podkomitet.

**Artykuł 91.** Podkomitet, o którym mowa w artykule 88 niniejszego Regulaminu, rozpatruje i bada zasadność zastrzeżeń deputowanych do Dumy Państwowej co do ścisłości wyników głosowania imiennego, jak również listy deputowanych zapisanych do głosu, oraz ich uwag odnośnie innych przypadków niewłaściwego działania systemu elektronicznego.

Podkomitet może korzystać z usług ekspertów i specjalistów.

**Artykuł 92.** Wyniki rejestracji deputowanych do Dumy Państwowej, kolejność deputowanych zapisanych do głosu, wyniki głosowania oraz inne dane dotyczące przebiegu posiedzenia Dumy Państwowej przedkładane są deputowanym w postaci danych liczbowych, wykazów oraz innych materiałów i włączane do sprawozdania stenograficznego z posiedzenia.

Wszystkie dane przechowywane są w pamięci systemu elektronicznego, a także na nośnikach magnetycznych w Archiwum Dumy Państwowej.

**Artykuł 93.** Kierownik grupy zajmującej się obsługą techniczną systemu elektronicznego obowiązany jest wydać deputowanemu do Dumy Państwowej na jego pisemne żądanie posiadane dane dotyczące posiedzeń Dumy Państwowej. Informacje o treści posiedzeń Dumy Państwowej odbywających się przy drzwiach zamkniętych mogą być wykorzystywane przez deputowanych do Dumy Państwowej wyłącznie w ich działalności w Zgromadzeniu Federalnym.

Zezwolenia na korzystanie z informacji przechowywanych w pamięci systemu elektronicznego oraz na nośnikach magnetycznych w Archiwum Dumy Państwowej osobom innym niż deputowani do Dumy Państwowej udziela przewodniczący Komitetu Dumy Państwowej ds. Organizacji Pracy Dumy Państwowej.

### CZĘŚĆ III



## PROCEDURA USTAWODAWCZA

### *Rozdział 12*

#### **Tryb przedkładania projektów ustaw w Dumie Państwowej oraz ich wstępne rozpatrywanie**

**Artykuł 94.** Zgodnie z częścią 1 artykułu 104 Konstytucji Federacji Rosyjskiej inicjatywa ustawodawcza przysługuje Prezydentowi Federacji Rosyjskiej, Radzie Federacji, członkom (deputowanym) Rady Federacji, deputowanym do Dumy Państwowej, Rządowi Federacji Rosyjskiej, ustawodawczym (przedstawicielskim) organom podmiotów Federacji Rosyjskiej, a także Sądowi Konstytucyjnemu Federacji Rosyjskiej, Sądowi Najwyższemu Federacji Rosyjskiej oraz Naczelnemu Sądowi Arbitrażowemu Federacji Rosyjskiej w zakresie spraw pozostających w ich kompetencji.

Projekty ustaw pochodzące od nie uprawnionych do inicjatywy ustawodawczej organów państwowych, organizacji społecznych i obywateli mogą zostać przedłożone w Dumie Państwowej przez podmioty uprawnione do inicjatywy ustawodawczej wymienione w części pierwszej niniejszego artykułu.

**Artykuł 94.1.** Projekt uchwały Dumy Państwowej może zostać przedłożony przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej, deputowanych do Dumy Państwowej, ugrupowania deputowanych w Dumie Państwowej, komitety i komisje Dumy Państwowej, Rząd Federacji Rosyjskiej oraz podmioty Federacji Rosyjskiej.

**Artykuł 95.** Prawo do inicjatywy ustawodawczej realizowane jest w drodze przedkładania w Dumie Państwowej:

- projektów ustaw i poprawek do projektów ustaw;
- wniosków ustawodawczych w sprawie opracowania i uchwalenia nowych federalnych ustaw konstytucyjnych i ustaw federalnych;
- projektów ustaw dotyczących wprowadzenia zmian i uzupełnień do obowiązujących ustaw Federacji Rosyjskiej oraz ustaw RFSRR bądź uznających, iż ustawy te utraciły moc prawną;
- wniosków w sprawie wprowadzenia poprawek do Konstytucji Federacji Rosyjskiej i rewizji jej przepisów.

**Artykuł 96.** Niezbędnym warunkiem przedłożenia w Dumie Państwowej projektu ustawy w trybie inicjatywy ustawodawczej jest przedstawienie:

- a) tekstu projektu ustawy;
- b) uzasadnienia konieczności jego uchwalenia, zawierającego wyczerpującą charakterystykę projektu ustawy, jego celów, głównych założeń, miejsca w systemie obowiązującego ustawodawstwa, jak również prognozy odnośnie społeczno-gospodarczych i innych skutków jego uchwalenia;
- c) informacji o sytuacji ustawodawczej w danej sferze regulacji prawnej;
- d) wykazu ustaw i innych normatywnych aktów prawnych, których uchylenia, zmiany, uzupełnienia lub uchwalenia wymaga uchwalenie danego projektu ustawy;

e) wniosków w sprawie opracowania normatywnych aktów prawnych, których uchwalenie jest niezbędne do realizacji danej ustawy;

f) uzasadnienia finansowo-ekonomicznego (w przypadku przedłożenia projektu ustawy, którego realizacja wymagać będzie dodatkowych nakładów finansowych i innych).

Zgodnie z częścią 3 artykułu 104 Konstytucji Federacji Rosyjskiej projekty ustaw dotyczące wprowadzenia lub zniesienia podatków, zwolnienia od nich, emisji pożyczek państwowych, zmiany zobowiązań finansowych państwa, a także inne projekty ustaw przewidujące wydatki pokrywane z budżetu federalnego mogą zostać przedłożone Dumie Państwowej jedynie po zaopiniowaniu ich przez Rząd Federacji Rosyjskiej.

W przedstawionych materiałach wymienia się nazwiska deputowanych będących inicjatorami opracowania projektu ustawy, organy państwowe, organizacje społeczne, urzędy i instytucje, a także poszczególne osoby, które wzięły udział w ich sporządzeniu. Przy sporządzaniu projektów ustaw winny być uwzględniane także inne wymogi, przepisane przez ustawodawstwo federalne.

Projekty ustaw, wymienione w części drugiej niniejszego artykułu, Rada Dumy Państwowej kieruje w celu zaopiniowania do Rządu Federacji Rosyjskiej, który w ciągu 14 dni od chwili otrzymania projektu ustawy sporządza opinię na piśmie i przesyła ją do Dumy Państwowej.

W przypadku konieczności uzyskania od podmiotu uprawnionego do inicjatywy ustawodawczej, przedkładającego projekt ustawy, dodatkowych informacji lub wyjaśnień, bądź zebrania lub uzyskania od podmiotów Federacji Rosyjskiej danych nie uwzględnionych w oficjalnej sprawozdawczości, a nieodzownych do sformułowania opinii, termin rozpatrzenia projektu ustawy i sporządzenia pisemnej opinii ulega przedłużeniu do 30 dni, o czym Rząd Federacji Rosyjskiej powiadamia Dumę Państwową.

W przypadku, gdy Rząd Federacji Rosyjskiej z przyczyn od siebie niezależnych nie jest w stanie przedstawić opinii (z powodu nie dostarczenia przez podmiot uprawniony do inicjatywy ustawodawczej lub podmiot Federacji Rosyjskiej danych nieodzownych do sporządzenia opinii), termin przedstawienia pisemnej opinii zostaje uzgodniony między Radą Dumy Państwowej a Rządem Federacji Rosyjskiej.

**Artykuł 97.** W tekście przedłożonego Dumie Państwowej projektu ustawy winny znaleźć się następujące przepisy:

- a) o terminie i trybie wejścia w życie federalnej ustawy konstytucyjnej, ustawy federalnej;
- b) o uchyleniu, zmianie i uzupełnieniu wcześniej uchwalonych ustaw i innych normatywnych aktów prawnych w związku z uchwaleniem danej federalnej ustawy konstytucyjnej, ustawy federalnej;
- c) wniosek skierowany do Prezydenta Federacji Rosyjskiej i polecenie dla Rządu Federacji Rosyjskiej w sprawie uzgodnienia ich aktów prawnych z nowo uchwaloną federalną ustawą konstytucyjną, ustawą federalną.

**Artykuł 98.** Projekty ustaw przedłożone Dumie Państwowej są przez nią rejestrowane. Kontrolę nad rejestracją sprawuje Komitet Dumy Państwowej ds. Organizacji Pracy Dumy Państwowej.

**Artykuł 99.** Jeśli forma przedłożonego projektu ustawy nie spełnia wymogów ustawodawstwa federalnego odnośnie trybu sporządzania projektów ustaw, jak również wymogów niniejszego Regulaminu, bądź też nie zostały przedstawione niezbędne materiały wymienione w artykule 96 niniejszego Regulaminu, taki projekt ustawy Rada Dumy Państwowej może zwrócić jego inicjatorowi celem spełnienia przezeń przepisanych wymogów w odniesieniu do projektu ustawy.

**Artykuł 100.** Projekt ustawy podlegający rozpatrzeniu przez Dumę Państwową kierowany jest przez Radę Dumy Państwowej do odpowiedniego komitetu izby, który zostaje wyznaczony jako odpowiedzialny za projekt ustawy.

W przypadku skierowania projektu ustawy do kilku komitetów Rada Dumy Państwowej wyznacza spośród tych komitetów komitet odpowiedzialny za projekt ustawy.

Rada Dumy Państwowej może określić termin, w jakim projekt ustawy winien być sporządzony.

**Artykuł 101.** Tryb sporządzenia i rozpatrzenia projektów ustaw odpowiedzialny komitet Dumy Państwowej określa samodzielnie na podstawie ustawodawstwa federalnego i niniejszego Regulaminu.

Do pracy nad projektami ustaw komitety mogą powoływać grupy robocze.

W przypadku, gdy projekt ustawy rozpatruje kilka komitetów, mogą one utworzyć wspólną grupę roboczą.

W skład grup roboczych mogą wchodzić deputowani do Dumy Państwowej, nie będący członkami tych komitetów, przedstawiciele odpowiedniego podmiotu uprawnionego do inicjatywy ustawodawczej, a także przedstawiciele organów władzy państwowej, organizacji społecznych, placówek naukowych, eksperci i specjaliści.

Jeśli tej samej kwestii dotyczy więcej niż jeden projekt ustawy, są one rozpatrywane przez komitet jednocześnie.

**Artykuł 102.** Projekty ustaw dotyczące przedmiotów pozostających we wspólnej kompetencji Federacji Rosyjskiej i podmiotów Federacji Rosyjskiej kierowane są do podmiotów Federacji Rosyjskiej w celu przedstawienia wniosków i uwag.

Decyzją odpowiedzialnego komitetu Dumy Państwowej projekt ustawy kierowany jest w celu zaopiniowania do Rządu Federacji Rosyjskiej, odpowiednich ministerstw i resortów, organów państwowych i społecznych, a także w celu przeprowadzenia ekspertyzy naukowej. Komitet ustala termin przedstawienia opinii oraz wyników ekspertyzy.

Wydział prawny Aparatu Dumy Państwowej na polecenie odpowiedzialnego komitetu przeprowadza prawną i językową ekspertyzę projektu ustawy, a także kontrolę przedłożonych przez podmiot uprawniony do inicjatywy ustawodawczej wykazów aktów ustawodawstwa federalnego, podlegających uchyleniu, zmianie lub uzupełnieniu w związku z uchwaleniem danego projektu ustawy.

Uwagi i wnioski deputowanych do Dumy Państwowej oraz innych odpowiednich podmiotów uprawnionych do inicjatywy ustawodawczej odnośnie projektu ustawy rozpatrywane są na posiedzeniu odpowiedzialnego komitetu.

Komitety biorące udział w pracach nad projektem ustawy, w przypadku powstania między nimi rozbieżności co do treści projektu ustawy bądź celowości pracy nad nim, podejmują kroki w celu osiągnięcia porozumienia. Kwestie, co do których nie osiągnięto porozumienia, przedkładane są do rozpatrzenia Radzie Dumy Państwowej.

**Artykuł 103.** Debata nad projektem ustawy toczy się w komitetach Dumy Państwowej w sposób jawny i może być nasświetlana przez środki masowego przekazu.

**Artykuł 104.** Projekt ustawy, przygotowany do rozpatrzenia przez Dumę Państwową, oraz materiały towarzyszące odpowiedzialny komitet Dumy Państwowej kieruje do Rady Dumy Państwowej w celu przedłożenia do rozpatrzenia w Dumie Państwowej. Komitet przedstawia także propozycje dotyczące zaproszenia określonych osób na posiedzenie Dumy Państwowej, na którym będzie rozpatrywany projekt ustawy.

### Rozdział 13

## Rozpatrywanie projektów ustaw i uchwalanie ustaw federalnych

**Artykuł 105.** Rozpatrywanie projektów ustaw odbywa się w trzech czytaniach, o ile w stosunku do konkretnego projektu ustawy Duma Państwowa nie postanowi inaczej.

**Artykuł 106.** Projekt ustawy, przygotowany do rozpatrzenia w pierwszym czytaniu, a także odpowiednie materiały towarzyszące są na wniosek odpowiedzialnego komitetu Dumy Państwowej nie później niż na trzy dni przed rozpatrzeniem projektu ustawy na posiedzeniu Dumy Państwowej przekazywane Deputowanym do Dumy Państwowej.

Projekty ustaw, z wyjątkiem projektów ustaw wymienionych w części drugiej artykułu 96 niniejszego Regulaminu, mogą zostać rozpatrzone bez zaopiniowania, o ile opinie nie zostały przedstawione w terminie ustalonym przez Radę Dumy Państwowej.

Pełnomocny przedstawiciel Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym, przedstawiciele komitetów Dumy Państwowej, Rządu Federacji Rosyjskiej, podmiotów Federacji Rosyjskiej, a także innych organów państwowych, organizacji społecznych, urzędów i instytucji, do których projekt został skierowany w celu zaopiniowania, mają prawo być obecni na posiedzeniach komitetu w trakcie rozpatrywania projektu ustawy i rozstrzygania kwestii skierowania go do pierwszego czytania.

Stosownie do wyniku dyskusji nad projektem ustawy komitet podejmuje odpowiednią uchwałę.

**Artykuł 107.** W toku rozpatrywania przez Dumę Państwową projektu ustawy w pierwszym czytaniu omawiane są jego główne założenia, kwestia potrzeby jego uchwalenia, ogólnie oceniana jest także koncepcja projektu ustawy.

Dyskusję rozpoczyna referat inicjatora projektu ustawy oraz koreferat odpowiedzialnego komitetu Dumy Państwowej.

Jeśli opracowanie projektu ustawy zlecono kilku komitetom izby, a te przedstawiły różne jego koncepcje, to wysłuchiwane są także referaty tych komitetów, które nie zgadzają się z koncepcją komitetu odpowiedzialnego.

Dyskusję nad projektem ustawy przedłożonym przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej, Rząd Federacji Rosyjskiej, podmiot Federacji Rosyjskiej rozpoczyna wystąpienie ich przedstawicieli, w którym uzasadniają oni jego konieczność, kończy zaś wygłoszone przez nich słowo końcowe, w którym poddają oni analizie wnioski i uwagi, jakie padły w toku dyskusji nad projektem ustawy.

W toku omawiania projektu ustawy wysłuchiwane są wnioski i uwagi frakcji i grup deputowanych, deputowanych do Dumy Państwowej, pełnomocnego przedstawiciela Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym, przedstawicieli Rządu Federacji Rosyjskiej, podmiotów Federacji Rosyjskiej oraz innych osób zaproszonych do udziału w dyskusji.

W toku omawiania projektów ustaw przewidujących wydatki pokrywane z budżetu federalnego, w trybie obligatoryjnym wysłuchiwana jest opinia Rządu Federacji Rosyjskiej.

**Artykuł 108.** Stosowanie do wyniku dyskusji nad projektem ustawy w pierwszym czytaniu Duma Państwowa może postanowić:

- przyjąć projekt ustawy w pierwszym czytaniu i kontynuować pracę nad nim z uwzględnieniem przedstawionych wniosków i uwag;

- odrzucić projekt ustawy;

- uchwalić ustawę.

W przypadku przyjęcia projektu ustawy w pierwszym czytaniu Duma Państwowa może ustalić termin wniesienia poprawek do projektu ustawy i skierowania go do drugiego czytania.

Duma Państwowa może podjąć decyzję o przeprowadzeniu ogólnonarodowej dyskusji nad projektem ustawy przyjętej w pierwszym czytaniu.

Projekt ustawy, przyjęty przez Dumę Państwową w pierwszym czytaniu, w ciągu pięciu dni przedstawiany jest do wiadomości Radzie Federacji.

W przypadku przedłożenia więcej niż jednego projektu ustawy dotyczącego tego samego zagadnienia Duma Państwowa rozpatruje je w toku pierwszego czytania jednocześnie i podejmuje decyzję, który z nich należy przyjąć jako podstawę do dalszych prac, co jest równoznaczne z odrzuceniem innych projektów. Odrzucone projekty ustaw nie mogą być przedłożone Dumie Państwowej powtórnie nim nie podejmie ona ostatecznej decyzji co do projektu ustawy przyjętego w pierwszym czytaniu.

Postanowienie w kwestii projektu ustawy rozpatrzonego w pierwszym czytaniu zostaje przyjęte, jeśli głosowała na nie większość ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej. Postanowienie to uzyskuje formę uchwały Dumy Państwowej.

**Artykuł 109.** Duma Państwowa może uchwalić ustawę po omówieniu jej w pierwszym czytaniu.

**Artykuł 110.** Poprawki do projektu ustawy przyjętego w pierwszym czytaniu przedkładane są odpowiedniemu komitetowi Dumy Państwowej w postaci tekstu zmian lub uzupełnień konkretnych artykułów projektu ustawy bądź propozycji skreślenia konkretnych punktów, części lub artykułów projektu ustawy.

Poprawki do projektu ustawy przyjętego w pierwszym czytaniu mają prawo wnosić Prezydent Federacji Rosyjskiej, Rada Federacji, członkowie (deputowani) Rady Federacji, deputowani do Dumy Państwowej, Rząd Federacji Rosyjskiej oraz ustawodawcze (przedstawicielskie) organy podmiotów Federacji Rosyjskiej. Sąd Konstytucyjny Federacji Rosyjskiej, Sąd Najwyższy Federacji Rosyjskiej oraz Naczelny Sąd Arbitrażowy Federacji Rosyjskiej mogą wnosić poprawki do projektu ustawy w kwestiach pozostających w ich kompetencji.

**Artykuł 111.** Odpowiedzialny komitet Dumy Państwowej studiuje i uogólnia poprawki. Komitet ma prawo do przeprowadzenia niezależnej ekspertyzy poprawek w przedmiocie ich zgodności z Konstytucją Federacji Rosyjskiej i federalnymi ustawami konstytucyjnymi. W przypadku, gdy komitet uzna poprawki za sprzeczne z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi powiadamia o tym autorów poprawek. Osoby, które wniosły poprawki, mają prawo uściślać je w trakcie omawiania w komitecie.

Pogrupowane według poszczególnych artykułów projektu ustawy poprawki podlegają rozpatrzeniu na posiedzeniu komitetu, który może zgodzić się z nimi i włączyć je do tekstu projektu ustawy lub przedłożyć Dumie Państwowej zalecenie odrzucenia poprawek. Po rozpatrzeniu na posiedzeniu komitetu dopracowany projekt ustawy zostaje przedstawiony Radzie Dumy Państwowej w celu umieszczenia go w kalendarzu omawiania przez Dumę Państwową kwestii w drugim czytaniu.

Wraz z projektem ustawy przygotowanym do drugiego czytania komitet przedstawia wykaz poprawek zaleconych przezeń do odrzucenia oraz wykaz poprawek przezeń zatwierdzonych.

Na polecenie komitetu i zgodnie z tekstem projektu ustawy, przygotowanym przez komitet do drugiego czytania, Wydział Prawny Aparatu Dumy Państwowej sprawdza i uściśla wykaz aktów ustawodawstwa federalnego podlegających uchyleń, zmianie lub uzupełnieniu w związku z przyjęciem projektu uchwały.

Projekt ustawy wraz z wymienionym wykazem zostaje skierowany do inicjatora projektu ustawy z reguły nie później niż na 30 dni przed jego rozpatrzeniem przez Dumę Państwową w drugim czytaniu.

**Artykuł 112.** Komitet Dumy Państwowej kieruje projekt ustawy, przygotowany do drugiego czytania, wraz z wykazami poprawek do niego, przyjętych przez komitet bądź zaleconych przezeń do odrzucenia, do Prezydenta Federacji Rosyjskiej, podmiotu uprawnionego do inicjatywy ustawodawczej, który przedłożył dany projekt ustawy, oraz Rządu Federacji Rosyjskiej w celu zaopiniowania.

Rada Dumy Państwowej postanawia umieścić projekt ustawy, przygotowany do drugiego czytania, w kalendarzu omawiania przez Dumę Państwową kwestii w drugim czytaniu, jak również przekazać deputowanym do Dumy Państwowej niezbędne materiały i wyznacza referenta projektu ustawy - przedstawiciela komitetu odpowiedzialnego.

Projekt ustawy wraz z wykazem aktów ustawodawstwa federalnego podlegających uchyleń, zmianie lub uzupełnieniu, wykazy poprawek do niego oraz opinie o projekcie ustawy zostają przedstawione deputowanym z reguły nie później niż na 15 dni przed rozpatrzeniem go przez Dumę Państwową w drugim czytaniu.

**Artykuł 113.** Na początku drugiego czytania projektu ustawy w Dumie Państwowej referat wygłasza przedstawiciel odpowiedzialnego komitetu Dumy Państwowej.

Referent powiadamia o wyniku debaty nad projektem ustawy przeprowadzonej w komitecie, o zgłoszonych poprawkach i o rezultatach ich rozpatrzenia. Następnie zabierają głos pełnomocny przedstawiciel Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym, przedstawiciele inicjatora projektu ustawy oraz Rządu Federacji Rosyjskiej. Przewodniczący ustala, czy frakcje i grupy deputowanych lub deputowani mają zastrzeżenia wobec poprawek włączonych przez odpowiedzialny komitet do projektu ustawy w toku dopracowywania go. Jeśli zastrzeżenia takie są, wówczas udziela się głosu w celu ich krótkiego, trwającego nie dłużej niż trzy minuty, uzasadnienia. Referent odpowiada na zastrzeżenia, po czym w Dumie Państwowej przeprowadza się głosowanie nad przyjęciem lub odrzuceniem poprawki.

W trakcie rozpatrywania zastrzeżeń wobec poprawek włączonych przez odpowiedzialny komitet do projektu ustawy w toku dopracowywania go, przeprowadza się głosowanie w kwestii uznania projektu za podstawę. Postanowienia zapada jeśli głosowała na nie większość ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

W przypadku uznania projektu ustawy za podstawę przewodniczący poddaje pod głosowanie kwestię zatwierdzenia zalecenia komitetu odnośnie odrzucenia odpowiednich poprawek. W razie zatwierdzenia rekomendacji przez Dumę Państwową pod głosowanie poddana zostaje kwestia przyjęcia projektu ustawy w drugim czytaniu.

W przypadku, gdy projekt ustawy nie został uznany za podstawę, pod głosowanie poddana zostaje kwestia kontynuowania dyskusji lub odrzucenia go.

Jeśli zapadła uchwała o kontynuowaniu dyskusji nad projektem ustawy, Duma Państwowa rozpoczyna rozpatrywanie poprawek odrzuconych przez odpowiedzialny komitet. Dyskusja i podjęcie uchwały odnośnie odrzuconych poprawek przebiegają w tym samym trybie, co w przypadku poprawek przyjętych przez komitet zgodnie z częścią drugą niniejszego artykułu. Po podjęciu uchwały odnośnie odrzuconych poprawek przeprowadza się głosowanie nad przyjęciem projektu ustawy w drugim czytaniu. W wyniku głosowania Duma Państwowa przyjmuje projekt ustawy w drugim czytaniu bądź go odrzuca.

**Artykuł 114.** Przyjęty w drugim czytaniu projekt ustawy kierowany jest do odpowiedzialnego komitetu Dumy Państwowej w celu usunięcia przy udziale Wydziału Prawnego Aparatu Dumy Państwowej ewentualnych sprzeczności wewnętrznych, właściwego wzajemnego powiązania poszczególnych artykułów i opracowania redakcyjnego z uwagi na zmiany wprowadzone do tekstu projektu ustawy w toku drugiego czytania.

Po zakończeniu tych prac odpowiedzialny komitet w ciągu siedmiu dni przedkłada projekt ustawy Radzie Dumy Państwowej w celu umieszczenia go w kalendarzu debat.

**Artykuł 115.** Rada Dumy Państwowej wyznacza na specjalnie na to przeznaczony dzień tygodnia trzecie czytanie projektu ustawy w celu przeprowadzenia głosowania nad przyjęciem go w charakterze ustawy.

W trzecim czytaniu projektu ustawy niedopuszczalne jest wprowadzanie doń poprawek i ponowne omawianie go w całości bądź w rozbiciu na poszczególne artykuły, rozdziały i części.

W wyjątkowych przypadkach na żądanie ugrupowań deputowanych reprezentujących większość deputowanych do Dumy Państwowej przewodniczący obowiązany jest poddać pod głosowanie kwestię powrotu do procedury drugiego czytania projektu ustawy.

**Artykuł 116.** Ustawę federalną Duma Państwowa uchwała większością głosów ogólnej liczby deputowanych zasiadających w izbie. Federalna ustawa konstytucyjna zostaje uchwalona jeśli zaaprobowała ją większość co najmniej dwóch trzecich ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

Uchwalona przez Dumę Państwową ustawa federalna w ciągu pięciu dni przekazywana jest do rozpatrzenia Radzie Federacji. Postanowienie o skierowaniu ustawy federalnej zapada w formie uchwały Dumy Państwowej, która również przekazywana jest Radzie Federacji.

W przypadku, gdy uchwalona przez Dumę Państwową ustawa federalna nie podlega obowiązkowemu rozpatrzeniu przez Radę Federacji zgodnie z artykułem 106 lub artykułem 108 Konstytucji Federacji Rosyjskiej i jeśli w ciągu 14 dni nie została rozpatrzona przez Radę Federacji, wówczas w ciągu pięciu dni dana ustawa federalna zostaje skierowana przez Dumę Państwową do Prezydenta Federacji Rosyjskiej w celu podpisania i ogłoszenia.

#### *Rozdział 14*

### **Powtórne rozpatrywanie ustaw federalnych odrzuconych przez Radę Federacji**

**Artykuł 117.** W przypadku, gdy ustawa federalna zostaje odrzucona przez Radę Federacji, Rada Dumy Państwowej przekazuje ją odpowiedzialnemu komitetowi Dumy Państwowej, który rozpatruje zastrzeżenia Rady Federacji, opiniuje je i przedkłada izbie do rozpatrzenia własne propozycje odnośnie przewyciężenia powstałych rozbieżności.

**Artykuł 118.** W celu przewyciężenia rozbieżności powstałych w związku z ustawą federalną Duma Państwowa może uczestniczyć w powołaniu z inicjatywy Rady Federacji, Dumy Państwowej, Prezydenta Federacji Rosyjskiej, podmiotu uprawnionego do inicjatywy ustawodawczej komisji rozjemczej spośród deputowanych do Dumy Państwowej i Rady Federacji.

Postanowienie o konieczności powołania komisji rozjemczej i wybraniu w jej skład deputowanych do Dumy Państwowej, a także współprzewodniczącego komisji rozjemczej z ramienia Dumy Państwowej zapada na posiedzeniu izby większością głosów wybranych deputowanych do Dumy Państwowej i przekazywane jest Radzie Federacji.

**Artykuł 119.** Komisja rozjemcza rozpatruje każde zastrzeżenie Rady Federacji z osobna, dążąc do wypracowania jednolitego tekstu odpowiedniej ustawy federalnej.

Postanowienia komisji rozjemczej zapadają w odrębnych głosowaniach z udziałem członków komisji z ramienia Dumy Państwowej i członków komisji z ramienia Rady Federacji. Postanowienia komisji zapadają w głosowaniu jawnym. Postanowienie zapada jeśli głosowała na nie większość członków komisji z ramienia każdej z izb.

Stosownie do wyniku swojej działalności komisja rozjemcza sporządza protokół zawierający propozycje odnośnie przewyciężenia rozbieżności. Protokół zostaje przedłożony do rozpatrzenia Radzie Dumy Państwowej, która umieszcza ustawę federalną w kalendarzu debat w celu powtórnego rozpatrzenia jej przez Dumę Państwową.

**Artykuł 120.** Przy powtórnym rozpatrywaniu ustawy federalnej przez Dumę Państwową omawiane są wyłącznie propozycje zawarte w protokole komisji rozjemczej. Duma Państwowa nie rozpatruje żadnych poprawek wychodzących poza te propozycje.

W przypadku odrzucenia choćby tylko jednej propozycji komisji rozjemczej Duma Państwowa może wnioskować o przedłużenie jej działalności z uwzględnieniem poprawek zaaprobowanych przez izbę, w celu przedłożenia przez komisję nowych propozycji w ciągu 10 dni.

Nowe propozycje komisji rozjemczej Duma Państwowa rozpatruje w trybie przedstawionym w częściach pierwszej i drugiej niniejszego artykułu.

**Artykuł 121.** Postanowienie odnośnie każdej z propozycji komisji rozjemczej Duma Państwowa podejmuje oddzielnie większością głosów ogólnej liczby deputowanych zasiadających w izbie.

Ustawę federalną w redakcji uwzględniającej te propozycje komisji rozjemczej, które zostały zaaprobowane przez Dumę Państwową, Przewodniczący Dumy Państwowej kieruje do Rady Federacji.

**Artykuł 122.** Jeśli przy powtórnym rozpatrywaniu ustawy federalnej, odrzuconej przez Radę Federacji, Duma Państwowa nie przyjęła propozycji komisji rozjemczej i nie zgodziła się z decyzją Rady Federacji o odrzuceniu ustawy, zostaje ona poddana pod głosowanie we wcześniej przyjętej redakcji.

W takim przypadku ustawa federalna zostaje uchwalona jeśli głosowało na nią co najmniej dwie trzecie ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

Uchwaloną w powyższym trybie ustawę federalną Przewodniczący Dumy Państwowej w ciągu pięciu dni kieruje do Prezydenta Federacji Rosyjskiej w celu podpisania i ogłoszenia. Przewodniczący Dumy Państwowej powiadamia Przewodniczącego Rady Federacji o skierowaniu tej ustawy do Prezydenta Federacji Rosyjskiej.



### **Powtórne rozpatrywanie ustaw federalnych odrzuconych przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej**

**Artykuł 123.** Jeśli Prezydent Federacji Rosyjskiej w ciągu 14 dni od chwili otrzymania ustawy federalnej odrzuci ją, wówczas Duma Państwowa ponownie rozpatruje daną ustawę.

**Artykuł 124.** Ustawa federalna, odrzucona przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej, zostaje skierowana przez Radę Dumy Państwowej do zaopiniowania przez odpowiedzialny komitet Dumy Państwowej lub specjalnie powołaną komisję izby, które rozpatrują ją w ciągu 10 dni.

Stosownie do wyników rozpatrzenia komitet lub komisja mogą zalecić Dumie Państwowej, aby ta:

- zaaprobowała ustawę federalną w redakcji zaproponowanej przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej;
- zgodziła się z propozycją Prezydenta Federacji Rosyjskiej, by uznać, że uchwalenie ustawy federalnej jest niecelowe;
- zaaprobowała ustawę federalną we wcześniej przyjętej redakcji.

Rada Dumy Państwowej po otrzymaniu opinii wymienionych w części pierwszej niniejszego artykułu komitetu lub komisji umieszcza w kalendarzu debat jako priorytetową kwestię powtórnego rozpatrzenia ustawy federalnej.

O czasie i miejscu posiedzenia Dumy Państwowej Prezydent Federacji Rosyjskiej i pełnomocny przedstawiciel Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym zostają powiadomieni nie później niż na trzy dni przed jego zwołaniem.

**Artykuł 125.** Powtórne rozpatrywanie ustawy federalnej rozpoczyna wystąpienie pełnomocnego przedstawiciela Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym, a następnie przedstawiona zostaje opinia komitetu lub komisji wymienionych w artykule 124 niniejszego Regulaminu. Propozycja Prezydenta Federacji Rosyjskiej, by uznać, że uchwalenie odrzuconej przezeń ustawy federalnej jest niecelowe, może zostać poddana pod głosowanie. Postanowienie w tej materii zapada jeśli głosuje na nie większość ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

Jeśli izba postanowi przeprowadzić debatę, uczestniczą w niej wyłącznie przedstawiciele frakcji i grup deputowanych. Na zakończenie głos zabiera pełnomocny przedstawiciel Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym.

**Artykuł 126.** Po zakończeniu debaty jako pierwszy pod głosowanie poddany zostaje wniosek, by zaaprobować ustawę federalną w redakcji zaproponowanej przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej. Postanowienie w tej materii zapada jeśli głosuje na nie większość ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

Jeśli pierwsza propozycja nie zostanie przyjęta, wówczas pod głosowanie w izbie poddana zostaje kwestia zaaprobowania ustawy federalnej w redakcji wcześniej przyjętej przez Dumę Państwową. W tym przypadku postanowienie zapada większością co najmniej dwóch trzecich głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej. W razie podjęcia postanowienia Przewodniczący Dumy Państwowej jeszcze tego samego dnia kieruje ustawę do Rady Dumy Państwowej.

W przypadku nie podjęcia żadnego z postanowień wymienionych w części pierwszej i drugiej niniejszego artykułu, izba przeprowadza głosowanie odnośnie poszczególnych części, rozdziałów, artykułów, ich części i punktów w redakcji zaproponowanej przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej. Przed każdym głosowaniem głos zabiera pełnomocny przedstawiciel Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym, a następnie przedstawiciel odpowiedzialnego komitetu lub komisji specjalnej, wymienionych w artykule 124 niniejszego regulaminu. W każdym przypadku postanowienie zapada jeśli głosuje na nie większość ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

Po zaaprobowaniu przez Dumę Państwową poszczególnych propozycji Prezydenta Federacji Rosyjskiej powtórne rozpatrzenie ustawy federalnej zostaje odłożone do następnego posiedzenia izby; komitetowi lub komisji, które sporządziły opinię, poleca się, by przy udziale Wydziału Prawnego Aparatu Dumy Państwowej przygotowały tekst ustawy uwzględniający zaaprobowane przez Dumę Państwową propozycje Prezydenta Federacji Rosyjskiej. Wymieniony tekst zostaje przedłożony Dumie Państwowej w celu zaaprobowania w całości.

Ustawa federalna zostaje zaaprobowana z uwzględnieniem propozycji Prezydenta Federacji Rosyjskiej jeśli głosowała na nią większość ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej. W takim przypadku Przewodniczący Dumy Państwowej w ciągu pięciu dni przekazuje ustawę federalną do rozpatrzenia przez Radę Federacji.

## *Rozdział 16*

### **Rozpatrywanie wniosków o rewizję przepisów Konstytucji Federacji Rosyjskiej i wnoszenie do niej poprawek**

**Artykuł 127.** Wnioski o rewizję przepisów Konstytucji Federacji Rosyjskiej i o wniesienie do niej poprawek mogą zgłaszać Prezydent Federacji Rosyjskiej, Rada Federacji, Duma Państwowa, Rząd Federacji Rosyjskiej, ustawodawcze (przedstawicielskie) organy podmiotów Federacji Rosyjskiej, a także grupa deputowanych licząca co najmniej jedną piątą liczby członków (deputowanych) Rady Federacji lub deputowanych do Dumy Państwowej.

Zgodnie z artykułem 135 Konstytucji Federacji Rosyjskiej przepisy rozdziałów 1, 2 i 9 Konstytucji Federacji Rosyjskiej nie mogą zostać zrewidowane przez Zgromadzenie Federalne.

**Artykuł 128.** Wnioski o rewizję rozdziałów 1, 2, i 9 Konstytucji Federacji Rosyjskiej, przedłożone Dumie Państwowej, winny zawierać nową redakcję wymienionych rozdziałów Konstytucji Federacji Rosyjskiej lub ich poszczególnych artykułów, części, punktów, a także uzasadnienie danego wniosku.

Rada Dumy Państwowej kieruje wniosek do Komitetu Dumy Państwowej ds. Ustawodawstwa i Reformy Sądowniczo-Prawnej w celu zaopiniowania, po czym Rada Dumy Państwowej umieszcza go w kalendarzu debat.

**Artykuł 129.** Wniosek o rewizję rozdziałów 1, 2, i 9 Konstytucji Federacji Rosyjskiej i opinia komitetu rozpatrywane są na posiedzeniu Dumy Państwowej. Stosownie do wyniku dyskusji komisja postanawia zaaprobować lub odrzucić wniosek.

Wniosek o rewizję rozdziałów 1, 2, i 9 Konstytucji Federacji Rosyjskiej zostaje zaaprobowany jeśli głosowało na niego co najmniej trzy piąte ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej. W takim przypadku uchwała Dumy Państwowej zostaje w ciągu pięciu dni skierowana do Rady Federacji w celu dalszego rozpatrzenia.

**Artykuł 130.** Poprawki do rozdziałów 3 - 8 Konstytucji Federacji Rosyjskiej przyjmowane są w trybie przewidzianym do uchwalania federalnych ustaw konstytucyjnych. Przy przedkładaniu projektu federalnej ustawy konstytucyjnej dotyczącego poprawek do rozdziałów 3 - 8 Konstytucji Federacji Rosyjskiej stosuje się procedurę ustawodawczą przewidzianą w części III niniejszego Regulaminu.

Przedłożony projekt federalnej ustawy konstytucyjnej dotyczący wniesienia zmian i uzupełnień do rozdziałów 3 - 8 Konstytucji Federacji Rosyjskiej Rada Dumy Państwowej przekazuje do zaopiniowania Komitetowi ds. Ustawodawstwa i Reformy Sądowniczo-Prawnej.

Komitet, z udziałem inicjatora projektu ustawy, pełnomocnego przedstawiciela Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym, przedstawiciela Rządu Federacji Rosyjskiej, a także przedstawicieli innych komitetów izby oraz innych osób przewidzianych przez niniejszy Regulamin, wstępnie rozpatruje projekt federalnej ustawy konstytucyjnej dotyczący wniesienia zmian i uzupełnień do rozdziałów 3 - 8 Konstytucji Federacji Rosyjskiej.

Opinię oraz przygotowany do rozpatrzenia projekt federalnej ustawy konstytucyjnej dotyczący wniesienia zmian do przepisów rozdziałów 3 - 8 Konstytucji Federacji Rosyjskiej z uwzględnieniem wniesionych poprawek Komitet ds. Ustawodawstwa i Reformy Sądowniczo-Prawnej kieruje do Rady Dumy Państwowej w celu umieszczenia projektu ustawy w kalendarzu debat.

**Artykuł 131.** Duma Państwowa rozpatruje projekt ustawy dotyczący wniesienia zmian i uzupełnień do rozdziałów 3 - 8 Konstytucji Federacji Rosyjskiej w trzech czytaniach.

W toku rozpatrywania projektu ustawy Duma Państwowa wysłuchuje referatu inicjatora każdej z poprawek konstytucyjnych, koreferatu Komitetu Dumy Państwowej ds. Ustawodawstwa i Reformy Sądowniczo-Prawnej, wystąpienia pełnomocnego przedstawiciela Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym lub upoważnionych przezeń osób, przedstawicieli frakcji i grup deputowanych, a także ekspertów oraz innych osób zaproszonych na mocy postanowienia izby do udziału w dyskusji.

**Artykuł 132.** Poprawki do rozdziałów 3 - 8 Konstytucji Federacji Rosyjskiej są omawiane i poddawane pod głosowanie oddzielnie w trybie przewidzianym przez niniejszy Regulamin. Poprawka zostaje uchwalona jeśli głosowało na nią co najmniej dwie trzecie ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

**Artykuł 133.** Po omówieniu, artykuł po artykule, oraz poddaniu pod głosowanie poszczególnych poprawek, a także sprawdzeniu tekstu projektu federalnej ustawy konstytucyjnej dotyczącego wniesienia zmian do rozdziałów 3 - 8 Konstytucji Federacji Rosyjskiej i usunięciu istniejących sprzeczności Duma Państwowa uchwała federalną ustawę konstytucyjną w całości o ile głosowało na nią co najmniej dwie trzecie ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej. Federalna ustawa konstytucyjna zostaje uchwalona jeśli zaaprobuje ją większość co najmniej dwóch trzecich głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

Uchwalona przez Dumę Państwową federalna ustawa konstytucyjna w ciągu pięciu dni przekazywana jest do rozpatrzenia Radzie Federacji.

**Artykuł 134.** Jeśli Rada Federacji odrzuci federalną ustawę konstytucyjną o wniesieniu zmian i uzupełnień do rozdziałów 3 - 8 Konstytucji Federacji Rosyjskiej, wówczas w celu przewyciężenia powstałych rozbieżności może być stosowana procedura przewidziana przez niniejszy Regulamin na wypadek powtórnego rozpatrywania federalnych ustaw konstytucyjnych.

Wymieniona federalna ustawa konstytucyjna zostaje zaaprobowana jeśli za jej uchwaleniem głosowało co najmniej dwie trzecie ogólnej liczby deputowanych zasiadających w izbie.

Zaaprobowana przez Dumę Państwową federalna ustawa konstytucyjna w ciągu pięciu dni przekazywana jest do rozpatrzenia Radzie Federacji.

**Artykuł 135.** Do artykułu 65 Konstytucji Federacji Rosyjskiej zmiany wprowadzane są bez dodatkowej uchwały Dumy Państwowej na podstawie uchwalonej w przepisanej trybie federalnej ustawy konstytucyjnej o przyjęciu do Federacji Rosyjskiej i utworzeniu w jej składzie nowego podmiotu Federacji Rosyjskiej, o zmianie konstytucyjno-prawnego statusu podmiotu Federacji Rosyjskiej.

#### CZEŚĆ IV

### ROZSTRZYGANIE PRZEZ DUMĘ PAŃSTWOWĄ KWESTII POZOSTAJĄCYCH W JEJ KOMPETENCJI

#### *Rozdział 17*

#### **Udzielanie zgody Prezydentowi Federacji Rosyjskiej na powołanie Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej**

**Artykuł 136.** Zgodnie z artykułem 103 Konstytucji Federacji Rosyjskiej Premier Rządu Federacji Rosyjskiej zostaje powołany przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej za zgodą Dumy Państwowej.

Po otrzymaniu wniosku Prezydenta Federacji Rosyjskiej Przewodniczący Dumy Państwowej niezwłocznie powiadamia o tym deputowanych. Natychmiast po tym tekst wniosku zostaje doręczony deputowanym izby.

Duma Państwowa w ciągu tygodnia od dnia przedłożenia wniosku rozpatruje przedstawioną przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej kandydaturę na stanowisko Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej.

**Artykuł 137.** Prezydent Federacji Rosyjskiej bądź jego pełnomocny przedstawiciel w Zgromadzeniu Federalnym oficjalnie przedstawia kandydaturę na stanowisko Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej.

Kandydat na stanowisko Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej referuje Dumie Państwowej program zawierający główne kierunki działania przyszłego Rządu Federacji Rosyjskiej. Przed rozpoczęciem dyskusji nad kandydaturą, w czasie określonym przez Dumę Państwową, nie dłużej jednak niż przez 30 minut, kandydat odpowiada na pytania deputowanych.

Po zakończeniu odpowiedzi na pytania przedstawiciele frakcji i grup deputowanych wypowiadają się za wysuniętą kandydaturą lub przeciwko niej.

**Artykuł 138.** Uchwałę w sprawie udzielenia zgody na powołanie Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej Duma Państwowa podejmuje w tajnym głosowaniu przeprowadzonym wedle własnego uznania - z użyciem kart do głosowania lub systemu elektronicznego.

Wyrażenie zgody na powołanie Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej następuje wówczas, gdy na zaproponowaną kandydaturę głosowała większość ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

Stosownie do wyniku tajnego głosowania w sprawie powołania Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej podejmowana jest odpowiednia uchwała.

**Artykuł 139.** W przypadku odrzucenia przez Dumę Państwową kandydatury na stanowisko Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej Prezydent Federacji Rosyjskiej w ciągu tygodnia od dnia jej odrzucenia przedkłada izbie do akceptacji nową kandydaturę.

Omówienie i akceptacja nowej kandydatury następuje w trybie przewidzianym w części drugiej artykułu 138 niniejszego Regulaminu w ciągu tygodnia od chwili przedstawienia jej przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

**Artykuł 140.** W przypadku dwukrotnego odrzucenia przez Dumę Państwową przedstawionych kandydatur na stanowisko Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej Prezydent Federacji Rosyjskiej ma prawo w ciągu tygodnia od dnia odrzucenia drugiej kandydatury przedstawić trzecią kandydaturę.

Omówienie i akceptacja trzeciej kandydatury na stanowisko Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej następuje w terminie i trybie przewidzianym w niniejszym Regulaminie w odniesieniu do omówienia i akceptacji dwóch pierwszych kandydatur.

## *Rozdział 18*

### **Rozpatrywanie kwestii związanych z udzielaniem wotum zaufania Rządowi Federacji Rosyjskiej**

**Artykuł 141.** Zgodnie z artykułem 117 Konstytucji Federacji Rosyjskiej Duma Państwowa może wyrazić wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej.

Wniosek o wyrażenie wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej składa frakcja lub grupa deputowanych w Dumie Państwowej, której liczebność równa jest co najmniej jednej piątej ogólnej liczby deputowanych zasiadających w izbie.

Duma Państwowa rozpatruje wniosek o wyrażenia wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej w terminie tygodniowym od chwili złożenia go, w trybie nadzwyczajnym, przewidzianym przez niniejszy Regulamin.

**Artykuł 142.** Premier Rządu Federacji Rosyjskiej, a pod jego nieobecność jeden z pierwszych zastępców, pełniący na posiedzeniu Dumy Państwowej jego obowiązki, ma prawo złożyć oświadczenie w związku z wnioskiem o wyrażenie wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej.

W toku omawiania wniosku o wyrażenie wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej deputowani do Dumy Państwowej zadają pytania Premierowi i członkom Rządu federacji Rosyjskiej, wypowiadając się za wyrażeniem wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej lub przeciwko temu; pierwszeństwo przy zabieraniu głosu mają przedstawiciele frakcji i grup deputowanych.

Premier Rządu Federacji Rosyjskiej lub zastępca pełniący jego obowiązki zabiera głos jako ostatni.

W toku dyskusji Premier i członkowie Rządu Federacji Rosyjskiej mogą zabierać głos w celu udzielenia informacji, nie na dłużej jednak niż na trzy minuty.

Dyskusja zostaje przerwana na wniosek w tej sprawie, poparty większością głosów deputowanych, którzy wzięli udział w głosowaniu.

**Artykuł 143.** Duma Państwowa podejmuje uchwałę o wyrażeniu wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej większością głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

Głosowanie nad wyrażeniem wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej jest jawne. Izba ma prawo zdecydować o przeprowadzeniu głosowania imiennego.

Wniosek o wyrażenie wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej zostaje odrzucony jeśli nie uzyskał większości głosów deputowanych, przewidzianej w części pierwszej niniejszego artykułu.

**Artykuł 144.** W przypadku, gdy Prezydent Federacji Rosyjskiej nie zgodzi się z decyzją Dumy Państwowej o wyrażeniu wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej, Duma Państwowa w ciągu trzech miesięcy ma prawo przeprowadzić powtórne głosowanie odnośnie wyrażenia wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej.

**Artykuł 145.** Premier Rządu Federacji Rosyjskiej może postawić przed Dumą Państwową kwestię udzielenia Rządowi Federacji Rosyjskiej wotum zaufania. Taki wniosek Rządu Federacji Rosyjskiej winien być umotywowany, zaś tekst wniosku zostaje niezwłocznie rozpowszechniony wśród deputowanych do Dumy Państwowej.

Rada Dumy Państwowej zleca rozpatrzenie kwestii Dumie Państwowej w trybie nadzwyczajnym w ciągu 10 dni od dnia złożenia wniosku.

**Artykuł 146.** Kwestia udzielenia Rządowi Federacji Rosyjskiej wotum zaufania, postawiona przez Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej, omawiana jest w trybie ustanowionym w niniejszym rozdziale Regulaminu. Postanowienie o udzieleniu Rządowi Federacji Rosyjskiej wotum zaufania zapada większością głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej, zaś wynik głosowania zostaje przedstawiony w formie uchwały.

Jeśli postanowienie, o którym mowa w części pierwszej niniejszego artykułu, nie zostaje podjęte, oznacza to, że Duma Państwowa odmawia udzielenia wotum zaufania Rządowi Federacji Rosyjskiej.

## *Rozdział 19*

### **Powolywanie na stanowisko i odwoływanie ze stanowiska Rzecznika Praw Człowieka**

**Artykuł 147.** Zgodnie z artykułem 103 Konstytucji Federacji Rosyjskiej Rzecznika Praw Człowieka powołuje na stanowisko i odwołuje ze stanowiska Duma Państwowa. Kandydatury na stanowisko Rzecznika Praw Człowieka proponują deputowani do Dumy Państwowej.

Nominacji dokonuje się na pierwszej sesji każdej kadencji.

Rzecznika Praw Człowieka Duma Państwowa powołuje na okres ustanowiony przez federalną ustawę konstytucyjną o Rzeczniku Praw Człowieka.

**Artykuł 148.** Kandydat na stanowisko Rzecznika Praw Człowieka przedstawia pokrótce Dumie Państwowej program swej przyszłej działalności. Deputowani obecni na posiedzeniu mają prawo zadawać kandydatowi pytania, wygłaszać opinie co do proponowanej kandydatury, wypowiadać się za nią lub przeciwko niej.

W kwestii powołania Rzecznika Praw Człowieka zostaje podjęta uchwała.

**Artykuł 149.** Jeśli kandydatura na Rzecznika Praw Człowieka zostanie przez izbę odrzucona, frakcje i grupy parlamentarne mają prawo zaproponować do powtórnego rozpatrzenia te samą lub nową kandydaturę. Powtórne rozpatrzenie kandydatury odbywa się nazajutrz po wpłynięciu do izby odpowiedniego wniosku, w trybie ustanowionym przez niniejszy rozdział Regulaminu.

**Artykuł 150.** Postanowienie w kwestii odwołania ze stanowiska Rzecznika Praw Człowieka zapada na wniosek frakcji lub grupy deputowanych na posiedzeniu Dumy Państwowej większością głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

**Artykuł 151.** W kwestii powołania na stanowisko lub odwołania ze stanowiska Rzecznika Praw Człowieka Duma Państwowa podejmuje uchwałę.

## *Rozdział 20*

### **Powoływanie na stanowisko i odwoływanie ze stanowiska**

#### **Przewodniczącego Izby Obrachunkowej**

#### **oraz połowy jej członków**

**Artykuł 152.** Zgodnie z artykułem 103 Konstytucji Federacji Rosyjskiej Przewodniczący Izby Obrachunkowej oraz połowa jej członków zostaje powołana na stanowisko i odwołana ze stanowiska przez Dumę Państwową. Kandydatury na stanowisko Przewodniczącego Izby Obrachunkowej i członków Izby Obrachunkowej przedstawia Komitet Dumy Państwowej ds. Budżetu, Podatków, Bankowości i Finansów.

Nominacji dokonuje się na pierwszej sesji Dumy Państwowej pierwszej kadencji, a następnie - na sesji, najbliższej chwili wygaśnięcia pełnomocnictw Przewodniczącego Izby Obrachunkowej i jej członków.

Przewodniczący Izby Obrachunkowej i jej członkowie powoływani są na okres przewidziany przez federalną ustawę konstytucyjną o Izbie Obrachunkowej.

**Artykuł 153.** Kandydat na stanowisko Przewodniczącego Izby Obrachunkowej przedstawia pokrótce Dumie Państwowej program swej przyszłej działalności. Deputowani obecni na posiedzeniu mają prawo zadawać kandydatowi pytania, wygłaszać opinie co do proponowanej kandydatury, wypowiadać się za nią lub przeciwko niej. Dyskusja nad tą kwestią nie powinna trwać dłużej niż 30 minut. Pierwszeństwo przy zabieraniu głosu mają przedstawiciele frakcji, grup deputowanych i komitetów izby.

Przewodniczący Izby Obrachunkowej zostaje powołany jeśli głosowała na niego większość wybranych deputowanych do Dumy Państwowej.

**Artykuł 154.** Kwestię powołania na stanowisko członka Izby Obrachunkowej rozstrzyga Duma Państwowa większością głosów wybranych deputowanych do Dumy Państwowej po krótkim zaprezentowaniu jej kandydatur.

**Artykuł 155.** Jeśli kandydatura na stanowisko Przewodniczącego Izby Obrachunkowej, przedstawiona przez Komitet Dumy Państwowej ds. Budżetu, Podatków, Bankowości i Finansów, zostanie przez izbę odrzucona, komitet ten ma prawo zaproponować do powtórnego rozpatrzenia tę samą lub nową kandydaturę. Powtórne rozpatrzenie kandydatury odbywa się najszybciej po wpłynięciu do izby odpowiedniego wniosku, w trybie ustanowionym przez niniejszy rozdział Regulaminu.

**Artykuł 156.** Kwestia odwołania ze stanowiska Przewodniczącego Izby Obrachunkowej rozstrzygana jest na wniosek Komitetu Dumy Państwowej ds. Budżetu, Podatków, Bankowości i Finansów na posiedzeniu Dumy Państwowej większością głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

W tym samym trybie następuje odwołanie ze stanowiska członka Izby Obrachunkowej.

Jeśli postanowienie w sprawie odwołania ze stanowiska Przewodniczącego Izby Obrachunkowej lub jej członka nie zapadnie, ich odwołanie ze stanowiska uważane jest za niebyłe.

**Artykuł 157.** W kwestii powołania na stanowisko lub odwołania ze stanowiska przewodniczącego Izby Obrachunkowej i połowy jej członków Duma Państwowa podejmuje uchwałę.

## *Rozdział 21*

### **Powolywanie na stanowisko i odwoływanie ze stanowiska Przewodniczącego Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej**

**Artykuł 158.** Zgodnie z punktem "g" artykułu 83 Konstytucji Federacji Rosyjskiej kandydaturę na stanowisko Przewodniczącego Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej przedstawia Prezydent Federacji Rosyjskiej.

Nominacji dokonuje się na sesji Dumy Państwowej, najbliższej chwili wygaśnięcia pełnomocnictw Przewodniczącego Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej.

Przewodniczący Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej powoływany jest na okres przewidziany przez Ustawę RFSRR "O Banku Centralnym RFSRR (Banku Rosji)".

**Artykuł 159.** Kandydatura na stanowisko Przewodniczącego Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej jest wstępnie rozpatrywana na posiedzeniu Komitetu Dumy Państwowej ds. Budżetu, Podatków, Bankowości i Finansów, który swą opinię przedkłada następnie Dumie Państwowej.



**Artykuł 160.** Kandydat na stanowisko Przewodniczącego Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej przedstawia pokrótce Dumie Państwowej program swej przyszłej działalności.

Deputowani obecni na posiedzeniu mają prawo zadawać kandydatowi pytania, wygłaszać opinie co do proponowanej kandydatury, wypowiadać się za nią lub przeciwko niej.

Pierwszeństwo przy zabieraniu głosu mają przedstawiciele frakcji, grup deputowanych i komitetów izby.

Przewodniczący Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej zostaje powołany jeśli głosowała na niego większość wybranych deputowanych do Dumy Państwowej.

**Artykuł 161.** Jeśli kandydatura na stanowisko Przewodniczącego Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej zostanie przez izbę odrzucona, powołanie na stanowisko uważane jest za niebyłe.

Powtórne rozpatrzenie tej samej kandydatury lub rozpatrzenie nowej kandydatury na stanowisko przewodniczącego Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej odbywa się na najbliższym chwili jej przedstawienia przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej posiedzeniu Dumy Państwowej, w trybie przewidzianym przez artykuły 159 i 160 niniejszego Regulaminu.

**Artykuł 162.** Kwestia odwołania ze stanowiska Przewodniczącego Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej rozstrzygana jest na wniosek Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Wniosek Prezydenta Federacji Rosyjskiej o odwołanie ze stanowiska Przewodniczącego Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej jest wstępnie rozpatrywany na posiedzeniu Komitetu Dumy Państwowej ds. Budżetu, Podatków, Bankowości i Finansów, który swą opinię przedkłada następnie Dumie Państwowej.

Postanowienie w sprawie odwołania ze stanowiska przewodniczącego Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej Duma Państwowa podejmuje większością głosów wybranych deputowanych do Dumy Państwowej.

Jeśli postanowienie w sprawie odwołania ze stanowiska Przewodniczącego Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej nie zapadnie, odwołanie ze stanowiska uważane jest za niebyłe.

## *Rozdział 22*

### **Tryb wysuwania przez Dumę Państwową oskarżenia przeciwko Prezydentowi Federacji Rosyjskiej**

**Artykuł 163.** Wniosek w sprawie wysunięcia oskarżenia przeciwko Prezydentowi Federacji Rosyjskiej w celu złożenia go z urzędu może zostać zgłoszony z inicjatywy co najmniej jednej trzeciej ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

Wniosek winien wskazywać konkretne znamiona przestępstwa, o jakie obwinia się Prezydenta Federacji Rosyjskiej, a także uzasadniać jego związek z tym przestępstwem.

**Artykuł 164.** Duma Państwowa kieruje wniosek w sprawie wysunięcia oskarżenia przeciwko Prezydentowi Federacji Rosyjskiej do zaopiniowania przez specjalną komisję, którą tworzy izba w celu oceny przestrzegania zasad proceduralnych i faktycznej zasadności oskarżenia, a także do Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej w celu wydania opinii odnośnie występowania w działaniach Prezydenta Federacji Rosyjskiej znamion przestępstwa.

Duma Państwowa wybiera komisję specjalną w składzie: Przewodniczący, jego zastępca i 10-12 członków komisji. Przewodniczący komisji zostaje wybrany przez Dumę Państwową w głosowaniu jawnym większością głosów ogólnej liczby deputowanych zasiadających w izbie. Członkowie komisji wybierani są przez izbę na wniosek frakcji i grup parlamentarnych w głosowaniu na wspólną listę większością głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej. Zastępca przewodniczącego komisji jest wybierany na jej posiedzeniu.

Komisję tworzy się na zasadzie równej reprezentacji frakcji i grup deputowanych.

**Artykuł 165.** Komisja specjalna sprawdza czy oskarżenie wysunięte przeciwko Prezydentowi Federacji Rosyjskiej jest zasadne, czy istnieje kworum niezbędne do wysunięcia oskarżenia, czy prawidłowo obliczane są głosy oraz stosowane inne zasady proceduralne ustanowione przez niniejszy Regulamin.

Komisja specjalna wysłuchuje na swych posiedzeniach osoby mogące poinformować o faktach, które dały asumpt do sformułowania wniosku w sprawie wysunięcia oskarżenia, analizuje odpowiednie dokumenty, wysłuchuje przedstawiciela Prezydenta Federacji Rosyjskiej. Komisja większością głosów członków komisji stwierdza istnienie faktycznych okoliczności, które dały asumpt do sformułowania wniosku w sprawie wysunięcia oskarżenia, jak również fakt, iż zostało ono wysunięte z zachowaniem przepisanej procedury.

**Artykuł 166.** Wniosek w sprawie wysunięcia oskarżenia przeciwko Prezydentowi oraz opinia komisji specjalnej rozpatrywane są na posiedzeniu Dumy Państwowej. Na mocy postanowienia izby posiedzenie może odbywać się przy drzwiach zamkniętych.

Wniosek w sprawie wysunięcia oskarżenia referuje deputowany-pełnomocnik grupy, o której mowa w części pierwszej artykułu 163; koreferat wygłasza przewodniczący komisji specjalnej.

Następnie zostaje wysłuchana opinia Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej odnośnie występowania w działaniach Prezydenta Federacji Rosyjskiej znamion przestępstwa.

W rozpatrywaniu wniosku w sprawie wysunięcia oskarżenia przeciwko Prezydentowi Federacji Rosyjskiej w celu złożenia go z urzędu biorą udział deputowani do Dumy Państwowej, a także zaproszeni w tym celu eksperci oraz inne osoby, których opinie i zeznania mają istotne znaczenie. Pierwszeństwo przy zabieraniu głosu mają przedstawiciele frakcji i grup deputowanych. Pełnomocnemu przedstawicielowi Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym oraz przedstawicielowi Rządu Federacji Rosyjskiej głosu udziela się poza kolejnością.

Po zakończeniu dyskusji przedstawiciele frakcji i grup deputowanych mogą - każdy na nie dłużej niż pięć minut - zabrać głos w celu przedstawienia motywów głosowania.

**Artykuł 167.** Stosownie do wyniku debaty Duma Państwowa dwiema trzecimi głosów ogólnej liczby deputowanych zasiadających w izbie podejmuje uchwałę w sprawie wysunięcia przeciwko Prezydentowi Federacji Rosyjskiej oskarżenia o zdradę stanu lub popełnienie innego ciężkiego przestępstwa w celu złożenia go z urzędu. Uchwała zapada w głosowaniu tajnym przy użyciu kart do głosowania. Uchwała Dumy Państwowej w sprawie wysunięcia oskarżenia przeciwko Prezydentowi Federacji Rosyjskiej zostaje w terminie piętnastodniowym skierowana do Rady Federacji.

Jeśli wniosek w sprawie wysunięcia oskarżenia przeciwko Prezydentowi Federacji Rosyjskiej nie uzyska poparcia większości dwóch trzecich ogólnej liczby deputowanych, Duma Państwowa podejmuje uchwałę o rezygnacji z wysunięcia oskarżenia przeciwko Prezydentowi, która jest ostateczna i podlega oficjalnej publikacji. Podpisana przez Przewodniczącego Dumy Państwowej uchwała przesyłana jest do Rady Federacji, jak również Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

*Rozdział 23***Ogłaszanie amnestii**

**Artykuł 168.** Duma Państwowa ogłasza amnestię w drodze podjęcia uchwał o ogłoszeniu amnestii i trybie jej wykonania.

**Artykuł 169.** Projekt uchwały o ogłoszeniu amnestii zostaje przedłożony Dumie Państwowej i rozpatrzony przez nią w trybie ustanowionym przez niniejszy Regulamin w odniesieniu do przedkładania i rozpatrywania projektów ustaw.

Duma Państwowa podejmuje uchwałę o ogłoszeniu amnestii większością głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

Uchwała o ogłoszeniu amnestii zostaje podpisana przez Przewodniczącego Dumy Państwowej i podlega oficjalnej publikacji w ciągu trzech dni.

## CZĘŚĆ V

**KWESTIE POLITYKI ZAGRANICZNEJ  
I WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA***Rozdział 24***Tryb rozpatrywania  
kwestii polityki zagranicznej**

**Artykuł 170.** Duma Państwowa rozpatruje kwestie polityki zagranicznej z własnej inicjatywy lub w związku z apelem Prezydenta Federacji Rosyjskiej bądź raportami i informacjami Rządu Federacji Rosyjskiej i komitetów izby.

**Artykuł 171.** Duma Państwowa uchwała apele i oświadczenia odzwierciedlające stanowisko izby wobec ogólnych lub szczegółowych kwestii polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej, jak również wobec kwestii dotyczących całokształtu stosunków międzynarodowych.

Projekty apeli i oświadczeń Dumy Państwowej mogą przedkładać podmioty uprawnione do inicjatywy ustawodawczej.

**Artykuł 172.** Projekty apeli i oświadczeń Dumy Państwowej dotyczące kwestii polityki zagranicznej są wstępnie rozpatrywane przez Komitet Dumy Państwowej ds. Międzynarodowych i/lub przez Komitet Dumy Państwowej ds. Wspólnoty Niepodległych Państw i Łączności z Rodakami, a razie potrzeby także przez inne komitety izby odpowiednio do profilu ich działalności.

## *Rozdział 25*

### **Ratyfikowanie międzynarodowych porozumień zawartych przez Federację Rosyjską**

**Artykuł 173.** Podlegające ratyfikacji międzynarodowe porozumienie zawarte przez Federację Rosyjską zostaje przedłożone przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej Dumie Państwowej wraz z projektem ustawy federalnej dotyczącej jego ratyfikowania, notą wyjaśniającą oraz innymi niezbędnymi dokumentami i materiałami.

Przewodniczący Dumy Państwowej powiadamia deputowanych izby o tym, iż przedłożono do ratyfikacji porozumienie międzynarodowe. Rada Dumy Państwowej, kierując się treścią porozumienia, które przedłożono do ratyfikacji, wyznacza odpowiedzialny komitet zajmujący się przygotowaniem do ratyfikowania go przez Dumę Państwową (zwany dalej komitetem odpowiedzialnym) i przesyła porozumienie oraz projekt ustawy federalnej dotyczącej jego ratyfikowania wraz z materiałami towarzyszącymi do zaopiniowania przez odpowiedni komitet. Jednocześnie porozumienie oraz projekt ustawy federalnej dotyczącej jego ratyfikowania wraz z materiałami towarzyszącymi zostaje przesłany do Komitetu Dumy Państwowej ds. Międzynarodowych i/lub do Komitetu Dumy Państwowej ds. Wspólnoty Niepodległych Państw i Łączności z Rodakami zgodnie z ich kompetencjami.

Na mocy postanowienia Rady Dumy Państwowej do prac nad sporządzeniem opinii odnośnie porozumienia zaangażowane są inne komitety izby.

**Artykuł 174.** Komitet odpowiedzialny, Komitet Dumy Państwowej ds. Międzynarodowych i Komitet Dumy Państwowej ds. Wspólnoty Niepodległych Państw i Łączności z Rodakami mogą zwracać się do odpowiednich organów państwowych Federacji Rosyjskiej z prośbą o udzielenie dodatkowych informacji dotyczących przedłożonego do ratyfikacji porozumienia międzynarodowego, jak również angażować do oceny tych informacji i tekstu porozumienia międzynarodowego niezależnych ekspertów.

Komitet odpowiedzialny udziela pomocy innym komitetom Dumy Państwowej w sporządzaniu zgodnie z ich kompetencjami opinii dotyczących porozumienia międzynarodowego, a także powołuje komisje przygotowawcze.

Na mocy postanowienia Dumy Państwowej komitet odpowiedzialny może przeprowadzać przesłuchania parlamentarne w kwestii ratyfikacji porozumienia międzynarodowego.

**Artykuł 175.** Na posiedzeniu komitetu odpowiedzialnego poświęconym przedłożonemu do ratyfikacji porozumieniu międzynarodowemu może zabrać głos pełnomocny przedstawiciel Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym lub osoba upoważniona przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

W omawianiu kwestii ratyfikacji porozumienia międzynarodowego mogą brać udział zaproszeni członkowie innych komitetów, deputowani do Dumy Państwowej, eksperci oraz inne osoby.

**Artykuł 176.** Stosownie do wyniku dyskusji, uwzględniając zgłoszone propozycje, jak również biorąc za podstawę rezultaty przesłuchań parlamentarnych komitet odpowiedzialny przedkłada opinię oraz projekt federalnej ustawy o ratyfikacji. Opinia komitetu zawiera zalecenia odnośnie ratyfikowania lub nie ratyfikowania porozumienia międzynarodowego, propozycje co do uzupełnienia ratyfikacji ewentualnymi, dopuszczanymi przez prawo międzynarodowe, deklaracjami, oświadczeniami lub zastrzeżeniami, a także zaleceniami, przyjmowanymi przez Dumę Państwową w formie protokolarnej.

Komitet odpowiedzialny w uzgodnieniu z Komitetem Dumy Państwowej ds. Międzynarodowych i/lub Komitetem Dumy Państwowej ds. Wspólnoty Niepodległych Państw i Łączności z Rodakami może zalecić Radzie Dumy Państwowej najdogodniejszy termin przedstawienia izbie do rozpatrzenia porozumienia międzynarodowego.

Opinia w kwestii ratyfikacji porozumienia międzynarodowego zostaje przyjęta większością głosów ogólnej liczby członków komitetu.

**Artykuł 177.** Komitet odpowiedzialny kieruje do Dumy Państwowej swoją opinię, projekt ustawy federalnej o ratyfikacji oraz inne niezbędne materiały towarzyszące. W trybie obligatoryjnym odpowiednio do kompetencji przedkładane są opinie Komitetu Dumy Państwowej ds. Międzynarodowych, Komitetu Dumy Państwowej ds. Wspólnoty Niepodległych Państw i Łączności z Rodakami, jak również zalecenia innych komitetów, o ile zawierają one propozycję wstrzymania się od ratyfikacji lub uzupełnienia jej zastrzeżeniami.

Rada Dumy Państwowej umieszcza kwestię ratyfikacji w kalendarzu debat nadzwyczajnych.

**Artykuł 178.** Duma Państwowa rozpatruje kwestie i rozstrzyga o ratyfikacji porozumień międzynarodowych w takim samym trybie, jak w przypadku innych projektów ustaw, o ile niniejszy Regulamin nie stanowi inaczej.

**Artykuł 179.** Na posiedzeniu Dumy Państwowej w toku rozpatrywania kwestii ratyfikacji porozumienia międzynarodowego referat wygłasza pełnomocny przedstawiciel Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Zgromadzeniu Federalnym. Koreferaty mogą wygłaszać także przewodniczący komitetu odpowiedzialnego, przewodniczący Komitetu Dumy Państwowej ds. Międzynarodowych i/lub przewodniczący Komitetu Dumy Państwowej ds. Wspólnoty Niepodległych Państw i Łączności z Rodakami.

**Artykuł 180.** Duma Państwowa uchwała federalną ustawę o ratyfikacji porozumienia międzynarodowego większością głosów ogólnej liczby deputowanych.

Uchwalona przez Dumę Państwową i podpisana przez Przewodniczącego Dumy Państwowej federalna ustawa o ratyfikacji porozumienia międzynarodowego przesyłana jest do Rady Federacji w trybie przewidzianym przez niniejszy Regulamin.

**Artykuł 181.** W przypadku, gdy Duma Państwowa postanowi odroczyć rozpatrzenie kwestii ratyfikacji porozumienia międzynarodowego, decyzja taka winna zostać umotywowana.

**Artykuł 182.** Jeśli zgodnie z artykułem 125 Konstytucji Federacji Rosyjskiej do Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej został skierowany wniosek o zbadanie zgodności przedstawionego do ratyfikacji porozumienia międzynarodowego z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, wówczas do chwili wydania przez Sąd Konstytucyjny Federacji Rosyjskiej orzeczenia w tej materii Duma Państwowa nie rozpatruje projektu ustawy federalnej o ratyfikacji porozumienia międzynarodowego.

*Rozdział 26***Międzynarodowa współpraca parlamentarna**

**Artykuł 183.** W razie konieczności Duma Państwowa może zawierać z parlamentami innych państw oraz międzynarodowymi organizacjami parlamentarnymi porozumienia o współpracy międzyparlamentarnej.

Przewodniczący parlamentów innych państw, szefowie państw i rządów, przewodniczący delegacji parlamentarnych mogą na mocy postanowienia Dumy Państwowej zabierać głos na posiedzeniu Dumy Państwowej.

**Artykuł 184.** Duma Państwowa rozpatruje zalecone akty ustawodawcze Międzyparlamentarnego Zgromadzenia Państw Członkowskich Wspólnoty Niepodległych Państw i podejmuje uchwały odnośnie ich realizacji. Zalecone akty ustawodawcze są wstępnie rozpatrywane przez odpowiedni komitet Dumy Państwowej.

**Artykuł 185.** Duma Państwowa corocznie uchwała programy współpracy z parlamentami innych państw. Projekty takich programów przygotowuje Komitet Dumy Państwowej ds. Międzynarodowych oraz Komitet Dumy Państwowej ds. Wspólnoty Niepodległych Państw i Łączności z Rodakami z uwzględnieniem opinii innych komitetów, a także frakcji i grup deputowanych, jak również propozycji Wydziału Stosunków Międzyparlamentarnych Aparatu Dumy Państwowej.

**Artykuł 186.** Zgodnie z programem nakreślonym przez Dumę Państwową Rada Dumy Państwowej z uwzględnieniem opinii frakcji, grup deputowanych, komitetów, a także Przewodniczącego Dumy Państwowej wyznacza skład wysyłanych za granicę oficjalnych delegacji parlamentarnych Dumy Państwowej, przewodniczących tych delegacji, ich zastępców i sekretarzy, a także skład rosyjskich części komisji międzyparlamentarnych (grup parlamentarnych i roboczych) Dumy Państwowej ds. współpracy bilateralnej z parlamentami innych państw, jak również określa zakres ich pełnomocnictw.

Rada Dumy Państwowej wyznacza także kandydatów spośród deputowanych do Dumy Państwowej w celu włączenia ich w skład delegacji i rosyjskich części komisji międzyparlamentarnych (grup parlamentarnych i roboczych) Zgromadzenia Federalnego.

Delegacje frakcji i grup deputowanych udają się za granicę na koszt własny i reprezentują za granicą wyłącznie odpowiednie ugrupowania wyborcze i parlamentarne, jednak nie Dumę Państwową w całości, o ile Rada Dumy Państwowej nie podjęła w tej sprawie innej specjalnej decyzji.

Postanowienia Dumy Państwowej odnośnie oficjalnych i nieoficjalnych wizyt organizowanych w ramach wymiany międzyparlamentarnej, a także delegowania deputowanych do Dumy Państwowej za granicę zapadają w formie rozporządzeń.

**Artykuł 187.** Duma Państwowa opracowuje uzgodniony z Radą Federacji tryb tworzenia wspólnych delegacji oraz rosyjskich części komisji międzyparlamentarnych (grup parlamentarnych i roboczych) Zgromadzenia Federalnego.

**Artykuł 188.** Oficjalne delegacje Dumy Państwowej przedkładają Radzie Dumy Państwowej, a także Komitetowi Dumy Państwowej ds. Międzynarodowych, Komitetowi Dumy Państwowej ds. Wspólnoty Niepodległych Państw i Łączności z Rodakami, Wydziałowi Stosunków Międzyparlamentarnych Aparatu Dumy Państwowej, a w razie konieczności także innym komite-

tom Dumy Państwowej sprawozdania ze swej działalności. Z inicjatywy Rady Dumy Państwowej, przewodniczącego delegacji, a także odpowiedniego komitetu sprawozdanie takie może zostać przedstawione do rozpatrzenia Dumie Państwowej.

**Artykuł 189.** Przepis o rosyjskich częściach komisji międzyparlamentarnych (grup parlamentarnych i roboczych) ds. współpracy bilateralnej z parlamentami innych państw, a także przepis o delegacjach parlamentarnych Federacji Rosyjskiej w Międzyparlamentarnym Zgromadzeniu Państw Członkowskich Wspólnoty Niepodległych Państw oraz w Międzyparlamentarnym Zgromadzeniu KBWE zatwierdza Duma Państwowa.

Udział deputowanych do Dumy Państwowej w działalności Unii Międzyparlamentarnej reguluje przepis o grupie parlamentarnej Rosji, uchwalany przez walne zgromadzenie grupy parlamentarnej.

**Artykuł 190.** Duma Państwowa zatwierdza uzgodniony z Radą Federacji jednolity tryb obsługi protokolarnej, finansowej i organizacyjno-technicznej zagranicznych delegacji parlamentarnych w Federacji Rosyjskiej, a także deputowanych do Dumy Państwowej wyjeżdżających za granicę w składzie rosyjskich części komisji międzyparlamentarnych lub w składzie delegacji Dumy Państwowej bądź Zgromadzenia Federalnego.

## *Rozdział 27*

### **Tryb konsultacji z komitetami Dumy Państwowej w sprawie mianowania i odwoływania przedstawicieli dyplomatycznych**

**Artykuł 191.** Komitet Dumy Państwowej ds. Międzynarodowych oraz Komitet Dumy Państwowej ds. Wspólnoty Niepodległych Państw i Łączności z Rodakami zgodnie ze swymi kompetencjami wspólnie z innymi komitetami Dumy Państwowej odpowiednio do profilu ich działalności konsultują się w razie konieczności z Prezydentem Federacji Rosyjskiej w sprawie mianowania lub odwołania przedstawicieli dyplomatycznych Federacji Rosyjskiej w państwach obcych i organizacjach międzynarodowych zgodnie z procedurą ustanowioną w niniejszym rozdziale Regulaminu.

**Artykuł 192.** Wnioski odnośnie kandydatów na przedstawicieli dyplomatycznych przedkładane są w formie postanowienia Kolegium Ministerstwa Spraw Zagranicznych Federacji Rosyjskiej lub innego ministerstwa Federacji Rosyjskiej wraz z dokumentami zawierającymi charakterystykę każdego z kandydatów. Analogiczne dokumenty przedkładane są w przypadku kandydatów do odwołania ze stanowiska przedstawiciela dyplomatycznego.

Wniosek w sprawie mianowania lub odwołania przedstawicieli dyplomatycznych winien być umotywowany.

Komitet Dumy Państwowej może zażądać przedstawienia dodatkowych informacji o kandydatach i umotywowania mianowania bądź odwołania przedstawiciela dyplomatycznego.

**Artykuł 193.** Odpowiedni komitet Dumy Państwowej na posiedzeniu przy drzwiach zamkniętych w obecności kandydata na przedstawiciela dyplomatycznego lub przedstawiciela dyplomatycznego proponowanego do odwołania, a także odpowiednich osób urzędowych reprezentujących Ministerstwo Spraw Zagranicznych Federacji Rosyjskiej rozpatruje sprawę i na podstawie

wyników dyskusji wydaje opinię. Opinia taka winna być umotywowana i oficjalnie skierowana do Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

## CZEŚĆ VI

### **Występowanie do Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej**

**Artykuł 194.** Duma Państwowa może występować do Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej z wnioskami o ustalenie zgodności z Konstytucją Federacji Rosyjskiej aktów normatywnych Prezydenta Federacji Rosyjskiej, Rady Federacji, Dumy Państwowej, Rządu Federacji Rosyjskiej, konstytucji republik, statutów, a także ustaw i innych aktów normatywnych podmiotów Federacji Rosyjskiej oraz porozumień międzynarodowych, które nie uprawomocniły się w odniesieniu do Federacji Rosyjskiej.

Duma Państwowa może także wystąpić do Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej z wnioskiem o sporządzenie wykładni Konstytucji Federacji Rosyjskiej oraz w innych sprawach pozostających w kompetencji Dumy Państwowej, a przewidzianych w artykule 125 Konstytucji Federacji Rosyjskiej.

Wniosek do Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej nie może dotyczyć spraw objętych postępowaniem Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej.

**Artykuł 195.** Wniosek o wystąpieniu do Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej przedkłada frakcja, grupa deputowanych lub komitet Dumy Państwowej.

Wniosek o wystąpieniu do Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej uzyskuje formę zgodną z wymogami ustanowionymi przez federalną ustawę konstytucyjną o Sądzie Konstytucyjnym Federacji Rosyjskiej, jak również uwzględniającą wymogi niniejszego Regulaminu.

Przedkładanie, rozpatrywanie i przyjmowanie przez Dumę Państwową wniosków o wystąpieniu do Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej odbywa się w trybie przewidzianym przez niniejszy Regulamin w odniesieniu do podejmowania uchwał pozostających w kompetencji Dumy Państwowej.

Postanowienie w sprawie wystąpienia z wnioskiem do Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej zapada większością głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

**Artykuł 196.** Orzeczenie Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej odnośnie wniosku Dumy Państwowej podawane jest do wiadomości deputowanych do Dumy Państwowej na jej najbliższym, licząc od chwili otrzymania takiego orzeczenia, posiedzeniu.

**Artykuł 197.** Wniosek w sprawie wystąpienia do Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej o ustalenie zgodności z Konstytucją Federacji Rosyjskiej ustaw federalnych, aktów normatywnych Prezydenta Federacji Rosyjskiej, Rady Federacji, Dumy Państwowej, Rządu Federacji Rosyjskiej oraz w innych sprawach przewidzianych przez artykuł 125 Konstytucji Federacji Rosyjskiej, może przedłożyć frakcja, grupa deputowanych, a także inicjatywna grupa deputowanych do Dumy Państwowej, li-



cząca co najmniej jedną piątą ogólnej liczby deputowanych. W tym ostatnim przypadku do projektu wystąpienia winna być dołączona lista podpisów wnioskodawców zawierająca nazwiska, imiona oraz imiona ojcowskie każdego z deputowanych.

Przedkładanie, rozpatrywanie i przyjmowanie przez Dumę Państwową wniosków o wystąpienie do Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej odbywa się w trybie przewidzianym przez niniejszy Regulamin w odniesieniu do podejmowania uchwał pozostających w kompetencji Dumy Państwowej.

## CZĘŚĆ VII

### Przepisy końcowe i przejściowe

**Artykuł 198.** Duma Państwowa pierwszej kadencji wybrana zostaje na dwa lata. Po wygaśnięciu pełnomocnictw Duma Państwowa pierwszej kadencji zachowuje swoje uprawnienia do dnia otwarcia pierwszego posiedzenia nowo wybranej Dumy Państwowej.

**Artykuł 199.** Regulamin Dumy Państwowej oraz zmiany i uzupełnienia w Regulaminie przyjmowane są większością głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej w formie uchwały izby.

Regulamin wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

**Artykuł 200.** Wnioski w sprawie zmiany i uzupełnienia Regulaminu Dumy Państwowej, przedłożone przez frakcje, grupy deputowanych, komitety izby lub co najmniej jedną piątą ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej, Rada Dumy Państwowej umieszcza bez głosowania w kalendarzu debat Dumy Państwowej, która rozpatruje je jako priorytetowe.

**Artykuł 201.** Objaśnianie przepisów Regulaminu oraz sprawowanie kontroli nad jego przestrzeganiem należy do Komitetu Dumy Państwowej ds. Organizacji Pracy Dumy Państwowej. Objasnienia komitetu odnośnie Regulaminu przedstawiane są na posiedzeniu izby i w razie potrzeby mogą zostać zatwierdzone uchwałą Dumy Państwowej.

**Artykuł 202.** Projekty ustaw nie przyjęte przez Radę Najwyższą Federacji Rosyjskiej w ostatecznej redakcji, a także te ustawy, które zostały przez nią przyjęte, lecz nie weszły w życie, mogą zostać przedłożone Dumie Państwowej przez podmioty uprawnione do inicjatywy ustawodawczej i winny być rozpatrywane przez Dumę Państwową w trybie ustanowionym przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej i niniejszy Regulamin odnośnie rozpatrywania i uchwalania federalnych ustaw konstytucyjnych i ustaw federalnych.

**Artykuł 203.** Preliminarz wydatków Dumy Państwowej zatwierdzany jest na posiedzeniu izby większością głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej.

Z jęz. rosyjskiego tłumaczył: *Andrzej Kubik*

5

0

*B*

*S*

*E*

Przekład z języka rosyjskiego - *Andrzej Kubik BSE*, na podstawie: ***Regulaminu Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego - parlamentu Federacji Rosyjskiej.***

Publikacja Dumy Państwowej - Moskwa, "Izwestia", 1994 r.

5

2

*B*

*S*

*E*